~~f 2/150~~ 1 2/16

Մուկիանոս Պողոսեան
ՍԵՐԻԵՐԱՆԵՆՑ
Աստրախան

2004

3085 ԱՆ 1049-ԿԿ

ՀԱՅԵՑ ԳՐԻՍ

ՏՈՍԻ ԵՎ ՀԱՅՐԵՑՍ

ցեալ Հոգւոյն։

Հարամբեալ Ի Աստիճանաց
Գաբրիէլ մեծէ։

Տպագրուեաւ Ի Վենետիկ։

Յամի տն 1810. և Ի թուականս
Հայոց ռմԺԹ։

ԳՀ28-5-74

Ի ՎԵՆԵՏԻԿ։

Ի վանս սՐբոյն Ղազարու։

28

Բան առ ընթերցող։

Զինչ առաւել զուարճալի, զարգանալոյ շնորհօք սէր ըեղեացն այ պիտանի՝ քան յարաժամ ուրախ լինիլ 'ի նոր։ Ընդ որ և ՝նբ առաքեալն պօղոս 'ի գիրսն որ առ փիլիպպեցիս՝ յորդորեր լինի՝ յասելն իւրում. Ուրախ ընդուռ 'ի Տէր յամ ժամ. դարձեալ ասէ՝ ուրախ ընդուռ։ Իսկ այս ինչ իւիք՝ բայց եթէ շնորհաւոր աղօթիւք ՝ի քանի խօսակից լինելով։ Այլ և ոմն ՝ի ծաշնորհ մեր հայր և վեղպ ներ՝ ասէ լամբրոնացի՝ ՝նբ եպս տարսոնի՝ զգերերկնային ուրախարար մանանայիս այսորիկ զՀաշակն ստուգիւ առեալ՝ վկայ ասացելոյս լինի յայն, զի ասէ. Յամ ժամ յայլ էրս յածեալ, ապաշաւն է զինի, այլ առ ՝ի վերայեալ, ուրախուրեն և ցնծուրեն, և անդադարեալոյս զուարճուրեն։

Բայց գիտել պարտ է, զի ոչ յա-
մենեսեան է նոյն չափ հոգևորու-
թիւն. այլ են ոմանք, որք գիտուն-
են իմանալեաց. և այսպիսիք ան-
կարօտք են զգալի ամոքողական
ձևով բանից առ հոգևորս յորդո-
րել։ Իսկ են ոմանք, որք չեն գի-
տուն, այլ պարզամիտք. և այս-
պիսիք կարօտին զգալի ամոքող-
կան ձևով բանից 'ի հոգևոր կըր-
թուիս յորդորել. ՅՕ է, յաղօթս,
և 'ի խոկալ զաստուծայինս։ Եւ ահա
վասն այսպիսի պարզամիտ ջերմե-
ռանդից առաջիկայ ցուցակս խա-
սակցելոյ հաւատարիմ հոգւոյ ԷՆ
ՈՆ մերոյ յԻսի քրիստի մինչորդուիք ա-
մենօրհնեալ կուսին մարիամու, 'ի
շնորհազարդ յաստուծոյց 'ի քՅՕ
հոգևորդաստիարակէ միսիթարայ
վարդապետէ յաբբայհօրէ մերմէ
'ի փառս ՈՆ եղև յօրինեալ ի երկ-
նաձիր խոկմամբ, և աստուածոյ
վարուց աղդու յորդոր բանիւք։
Ոչ զի և պարզամիտք զսա, կամ
զայլ կերպ աղօթից 'ի հոգևորդաս
տիա-

տիարակաց արարեալ, ունկիցին. և
ամենաձիր աղօթիցս և խոկմանց ջերմ
մեռանդ կրթութեամբ՝ 'ի հոգեշնորհ
դերախորժական ըղձալի սէրն յանի
քին ամն մերոյ և փրկչի՝ զարդասա
ցին, և 'ի դերակատարն հասեալ
չափ բարի վարուց, 'ի մշտնջենաւ
որն ուրախութեան շնորհօքն վայ
ելել արժանի լինիցին։ Ամէն։

Աբէքն են ի միասուս աշխարհապուլեն

Յամառօտ կենաց խօսակցու-թեան Հաւատարիմ Հոգւոյ, որ է խորհրդաւոր Հաւրան քսի, ընդ Հոգեւոր փեսային իւրոյ քսի։

Որժամ Հաւատոյն Հաւատա-ցեմ Հոգին խօսակցելն ընդ Հոգեւոր փեսային իւրոյ քսի, ես ընդարհակալ լինել ընդ ինանէ, պարտ է նմա նախ զմիտսն ցինչն ծողովել. ես գալ 'ի վերայ ծնգաց իւրոց։ Եւ գնել զպատկեր խաչելու-ելոն քսի. և արքուհւոյ հուսին մա-ցեալոս առաջի աչաց իւրոց։ Եւ Հան-ել զաչսն խիստ, 'ի մտս իւր պատկեր-ացուցել զքս 'ի վերս խաչին, և

առաջի նոր ալիք հոյան մարիամ։ Ապա
խաչակնքեալ ղրէմա էր՝ ասել. Յաջ
նուն հօր, և որդւոյ, և հոգւոյն
սրբոյ. Ամէն։ Եւ յետոյ ղղկանալ յա՛
ռեղաց էրոց, և ողբալ յոյժ վա՛ դէ՛ր
բաւական լինելոյ էրոյ 'ի ռեղս, և հաւ
սատաքիր յառաջադրել այնուհետև ո՛
ռեղանվել։ Եւ զհոյան մարիամ աղերսել
ասելով նմա զի ողջոյն տէր մարիամ. և
յետոյ ասել զաղօթս զայս։

Ոչ կոյս մարիամ՝ ծառ կենաց ոնկեալ 'ի մէջ դրախտի եկեղեցւոյ. հայցեմ 'ի քէն տալ ինձ միջնորդութիւն քով զամէնօրհնեալ կենսատու պտուղն որովայնի քոյ զյիսուս: Զի նա է կեանք իմ. և դու առիթ կենացս: Նա է լոյս իմ, և դու պատճառ լուսաւորութեան իմոյ: Նա է ջուր կենդանի. և դու աղբիւր՝ պատաքեալ հոգւոյ իմոյ: Նա է հաց կենաց, և դու կերակրիչ քաղցեալ հոգւոյ իմոյ: Վա՜յ որոյ զքեզ ունիմ ինձ յոյս՝ մաղթեալ վա՜յ իմ առնա. զի պահեացէ զիս այսուհետև յամ մեղաց. քանզի առաւել ընտրեմ մեռանիլ, քան թէ ընաւ երբէք մեղանչել:

Զայն հոսանն մարիամու առ հոգի հաստատուն:

Որդեակ, ես պատրաստ եմ վա՜յ քոյ լինիլ բարեխօս. որովհետև զզջացար դու 'ի մեղաց քոյ: Ապա

թէ ունիցիս զխոնարհութիւն, և սիրող լինիցիս ողջախոհութեան, յայնժամ առաւել լինիմ վասն քոյ բարեխօս, զի բնաւ երբէք ոչ անկցիս 'ի մահուանէ մեղս։ Քանզի եթէ խոնարհութիւնդ, և ողջախոհութիւնդ առն շնորհս յայոյ, և բնաւ երբէք ոչ սահեցայ իսկ 'ի մեղս նեղբելիս. և մահացօրէն մեղանչելն էր ինձ անհնարին։ Վասն որոյ և ընդունարան եղէ հոգւոյն սքեայ առաւել, և ծնայ զփրկիչն Յի զյս։

Զայն հոգեւոր հաւապարն առ սուրբ հոյսն։

Ով երանուհի կոյս. յանձն առնում զպատուէրն քո. և խոնարհեցուցանեմ զիս մինչև յերկիր. և սիրեմ զողջախոհութիւն իբրև զլուսաւոր ակն. զի լուսաւորեսցի հոգի իմ։ Բայց զմի ինչ խնդրեմ 'ի քէն. զոր թէպէտ և ոչեմ արժանի ընդունիլ. բայց յուսացեալ 'ի մեծագոյն գթութենի քո,

հայ-

հայցեմ՝ի քէն, զի մաղթանօք քո
բացցես զշրթունս հոգւոյ իմոյ՝
խոհեմ բանիւք խօսիլ ը միածնի
որդւոյ քոյ սիրելւոյ յոր քոյ ոն
իմոյ՝ լուսով հաւատոյ, այնպէս,
իբր թէ նա բնեռեալ՝ի վրայ խաչ
ին հանդէպ աչաց իմոց կայ. և
ես կամառաջի նոր՝ լինիլ շնորհակալ
վրայ ամ բարերարութեց, զոր ընկ
կալեալ եմ՝ի նմանէ։

Զայն հոսանն մարիամու առ հոգի հաւ
ատարիմ։

Որդեակ, բարի է խնդիրն քո,
զոր խնդրես յինէն. և ես կամիմ
առնել քեզ զայդ, զի խօսեացիս
դու ը որդին իմ միածին, և նա
խօսեացի ը քեզ։ Բայց նախ զայս
դիտել պարտիս. զի որդին իմ մաքուր
փեսայ է. և ամ հոգի հաւ
ատարիմ հարսն է նոր, և գիտեմ
զի և դու կամիս լինիլ հոգւով
հարսն մաքուր սիրելի փեսային.
և խօսիլ ը նմա։ Բայց գիտաս

ջեր և զայս. զի միածին իմ յա՛ռ ոչ
կամի խօսիլ ընդ այնպիսի հարսին,
որ ո՛չ է խոցոտեալ զսիրտ իւր սի-
րով փեսային, և դարձեալ, ո՛չ
խօսի ընդ այնմ, որ ձգեալ ելցէ զսէր
իւր բաց՝ի փեսայէն յանէ՝ի վերայ
այլ երի. քանզի փեսայն յա՛ռ կա-
մի՝ զի կատարեալ սիրով միայն
ինքն սիրեսցի, և ո՛չ այլ ինչ։ Նաև
ծանիր, զի միածինն իմ խոհեմ է
յոյժ և իմաստուն. վա՛ռ այսորիկ
և քեզ պա՛ռտ է խոհեմութիւն խօ-
սիլ ընդ նմա. և ո՛չ անպատեհ ինչ
խնդրել՝ի նմանէ։ Եւ յոյժ խոնարհ
հուր լսել պարտիս նմա, և յանձն
առնուլ յօժարութիւն զինչ և խնդ-
րեսցէ՝ի քէն, այնչափ, մինչև թէ
կամիցի տանջել զքեզ ասա զնա՛մ
աւուրս կենաց քոց. և անդ զամս
բիւրապատիկս հրակիզել՝ի քաւա-
րանի, կամաւորութիւն և սիրով հա-
ւանիցիս այսոցիկ առանց ինչ խնդ-
րելոյ զմխիթարութիւն. և բաց՝ի
սիրոյ՝ և՝ի կամաց նո՛ր ո՛չ այլ իմիք
ցանկասցիս. կամ խնդրեսցես։

Զոյն

Զայն հոգեւոյ հաւապարիզ առ երանելի հէ էոյսն։

Զի երանեալ կոյս՝ աչաց իմոց լոյս, և հոգւոյ իմոյ յոյս. յանձն առնում կամաւորութեամբ զքեզ զոր ասացեր, շնորհօք հոգւոյն սրբոյ կատարել. բայց միայն արա՛ զի խոսեցայց ընդ որդւոյ քում, և եղէց շնորհակալ զբարերարութենէ նորա՝ մինչդեռ չեմ պակասեալ'ի կենաց աստի. և զնացեալ յերկիրն խաւարային և մթին։ Մի՛ դուցէ լինիցիմ իբրև զմեռեալ ոք, որ իցէ մեռեալ'ի ծարաւոյ. քանզի ծարաւի է անձն իմ առ քո՝ ած հզօրն և կենդանին. և փութամ թէ երբ երևեցայց երեսաց նո՛ր. և լուսով երեսաց նո՛ր տեսից զլոյս իւր. և յադեցայց տեսլեամբ փառաւորն և ամենապայծառ երեսաց նո՛ր։

Զայն հուսին Մարիամայ առ Միածին
Տէր յԻ։

Ո՞վ Միածին որդի իմ յԻ տիրկիչ
ամենեցուն. ահաւասիկ ես մայր
քո և աղախին ոնդ իմոյ յԻի կամ
առաջի քոյ, և խնդրեմ՝ի քէն զմի
ինչ։ Եւ դիտեմ զի ոչ անտես առ
նես զհայցուածսիմ. քանզի ան
դառնալի եղև բարեխօսուին իմ
առ քեզ մինչև ցայժմ. և նոյնպէս
լինելոց է և այսուհետև։ Ո՞վ
քաղցր որդի իմ, և հոգւոյ իմոյ
փեսայ մաքուր ըղձալի։ Ո՞վ ամե
նաշնորհ թագաւոր իմ, և փառք իմ
պանծալի։ Ո՞վ ամենօրհնեալ ծը
նունդ իմ ցանկալի, և ստեղծիչ
իմ և տիրկիչ յԻամ արտաքսիրելի։
Փարիմ զդարշապարուանդ քոյ՝ ոչ
ոն իմոյ արքայի. և զամենապար
դև ձեռն քո համբուրեմ իբրև
հոգւոյ իմոյ մաքուր փեսայի։
Հայցեմ՝ի քէն զթալ՝ի վրայ այսմ
հաւատարիմ հոգւոյ. որ ծննդ
եամբ

եամբ սուրբ աւաղանին է Հարան քո. և ահաւասիկ ջերմ սիրով ել կեալ մատուցել կայ առաջի քոյ. և ցանկայ խօսիլ ընդ քեզ: Եւ ես եղէ միջնորդ'ի մէջ տրա՝ և քոյ. զի դու քաղցր և տենչալի որդեակ իմ, իբրև վերայ խօսեացիս ընդ սմա. և սա ոչ Հարան Հաւատա՝ ցիմ խօսեացի ՝ի քեզ:

Զայն գէնային չեմ առ ամենօրհնեալ էոյսն:

Ոչ քաղցր և ամենագութ մայր իմ, ինձ ոչ է հնար դարձուցանել զերեսս 'ի նմանէ, որոյ միջնորդն դու էցես: Վասն որոյ մատիցէ առիս՝ և խօսեացի. և ահա յաղագս մոռ՝ թանաց քոց ներեցից ամ մեղաց դորա՝ որ զղջացեալ է. և խօսեցայց ընդ դմա յօժարութիւն և սի՝ րով:

Զայն էուսէն մարիամու աստ հոգի հաստատիմ:

Ոչ հոգի հաւատարիմ. մատիր յառաջ, և խօսեայց ընդ միածնին իմոյ յանի երկիւղիւ և սիրով. զի հաճեցաւ վա՛ր բարեխօսութեանդ իմոյ խօսիլ ընդ քեզ:

Աղօթս հաստատիմ հոգւոյն, զոր պարտի երկիրպագանել քան հոգւով, և ա՛ստ:

Երկրպագեմ քեզ ո՛ր իմ յա՛, որ ես կեանք իմ և յոյս. և խնդրեմ յամենառատ բարերարէդ տալ ինձ զշնորհս քո՛ սրբ. զի սիրով քո հալեսցի սիրտ իմ. և զմայլողական ջերմեռանդութիւնդ բորբոքեսցի հոգի իմ 'ի սէր քո. զի սիրով քո լուսաւորեսցի միտք իմ ճանաչել զանհուն բարերարութիւն քո, որ'ի վերայ իմ: Եւ տո՛ւր հոգւոյ իմոյ զիմաստութիւն՝ բարւոք տրամադրել զպարը

զպարդևս, և զձիրս քո, և խոհե-
մապէս շնորհակալ եղէց վա՛ մամ։
Եւ հե՛ղ յիս միջնորդութի՛ն սբ՛յ
կուսին զշնորհ քո՝ սբ. զի զնամ զոր
միանգամ խնդրեացես յինէն, և
հրամայեացես ինձ այժմ, յօժա-
րութի՛ն յանձն առէց, և բորբո-
քեալ սիրով եռանդեամբ կատարե-
ցից զհրամանս քո. և ծածկեա՛ զիս
ի՛ հովանեաւ թևոց քոց ո՛վ յի՛սուս։

Քաղցր և համեղ անուն յի՛սուս.
կեանք և փրկիչ յոյս իմ յի՛սուս.
Լուսատու ակն հոգւոյս յի՛սուս.
վարդ անթառամ սրտիս յի՛սուս.
Կենաց աղբիւր լեր ինձ յի՛սուս.
զովացո՛ զիս սիրովդ յի՛սուս.
Բա՛ց ըղձերանս առ քեզ յի՛սուս.
և լուր ըղձանս իմ դու յի՛սուս.
Զգեա՛ ի՛ հետ քո զիս յի՛սուս.
և մի՛ թողուր զիս ետ՛ր յի՛սուս.
Սիրտ իմ 'ի քեզ տամ այժմ յի՛սուս.
ա՛ռ և պահեա առ քեզ յի՛սուս.
Զհոգիս մաքրեա՛ շնորհիւ՛դ յի՛սուս.
և բնակեաց դու անդ միշտ յի՛սուս.
Զսիրտս բուրվառ արա յի՛սուս.

3828-54 3085

և զսէր քո հուր անդ դիր յա։
Զսէրս իբր ըզխունկ արա յա։
և հուռութեամ դու միշտ յա։
Կապեամ ըզ սէրս առ քեզ յա։
և լեր փեսայ հոգւոյս յա՝ յա՝ յա՝
յա՝ յա։

Տէր իմ և ամ իմ դու յա, փեսայ հոգւոյ իմոյ մաքուր, և աբ սիրելի։ կապակցեամ զսէր իմ ընդ սիրոյ քում անխզելի կապանօք։ զի յայսմ հետէ այլ մի՛ և զատցի սիրտ իմ 'ի քէն, որով մատուցանեմ քեզ փառս ընդ հօր ծնողի քում, և հոգւոյդ սրբոյ քում էակցի այժմ և յաւիտեանս։ Ամէն։

Զայն ֆեսային հանէ առ հոգի հաւատացեալ պարիմ։

Որդեակ, ես եմ ամ քո, և ընտրեղծող։ Եւ արդ զայս գիտել պարտիս կանխաւ։ զի դու նախ ոչինչ էիր, և ես արարի զքեզ մարմին, և եղու զկենդանական և զբանական հոգի մարմնոյ քում, որով

որով եղեր մարդ կատարեալ, և դու փոխանակ այսմ զի՞նչ հատուցեալես։

Զայն հոգեւոյ հաւապարհի առ ֆէսայն ՀԱ։

ՏԻՐ իմ, ոչ ինչ կարեմ տալ պատասխանի այսմ։ Քանզի ո՛չ եմ տուեալ ինչ քեզ հաճոյ փոխանակ պարգևիդ. այլ զնոյն զոր տուեալ ես ինձ, արարեալեմ գործարան մեղաց։ Բայց այժմ զղջացեալ սրտիւ մատուցանեմ քեզ զմարմին իմ և զհոգի. զի քո են երկոքեան. քանզի դու ստեղծեր զսուտ. վա՜ որոյ քո են, և ո՛չ իմ։ Եթէ կամիցիս զմարմին իմ ասա տանջել անդադար, և անդ անվախճան հրով զհոգին իմ հանդերձ մարմնով. ո՛չ կարեմ ասել ինչ ընդդէմ քեզ. մանաւանդ զի և յայսմ հետէ ոչ համարիմ զիս ինձ գոլ՝ վա՜ զի ոչնչուեցին իմ միայն մնայ ինձ, և ո՛չ այլ ինչ։ Բայց միայն այս է

բաղ-

բաղձանք իմ. զի զոչնչութիւնն իմ, որ ունայն իմն է, մի՛ մոռասցիս. և բաւական է ինձ ձիրս այս քան զամ փառս՝ և զպատիւ։

Զայն ֆէոային չեմ առ հոգի հաստ պարիմ.

Որդեակ, բարո՛ւք պատասխանեցեր, և խոհեմապէս զքեզ այժմ ինձ յանձնեցեր. և 'ի բիւր դաւեկանաց անտի զոր պարտ էիր ինձ, զմինն միայն եառուր. այսինքն զքեզ։ Բայց զինչ էր այս զոր մերթ տեսանէի 'ի քեզ, զի զմխիթարութիւն հրաձգողական խնդրէիր հոգւոյ քում, այնպէս՝ իբր թէ քո հաճմարէիր զքեզ։ Այլ զայս ներեմ քեզ այժմ. և հրամայեմ քեզ՝ զի այլ մի՛ ևս խնդրեսցես քեզ սփոփանս. քանզի որ համարի զինքն արժանի մխիթարութեան այնպիսին ո՛չ է տուեալ զինքն դեռևս ինձ։ Արդ՝ դիտաջիր այժմ որդեակ. զի ահա ոչինչ ես, և ոչ այլ ինչ։

Բայց

Բայց ես տրա ոչնչութեանդ՝ ստեղ-
ծի քեզ ծառայ զերկինս՝ և զեր-
կիր, և զամ որ 'ի նոսա, սպասա-
ւորել քեզ. ոչ և տեսանես՝ զի ա-
հա արեգակն, և լուսինն հանդերձ
ամ աստեղօք սպասաւորեն քեզ՝
առնել քեզ զտիւ, և զգիշեր. և
տան զզօրութիւն բուսոց և տնկոց՝
սնուցանել զքեզ, և երկիրն ևս
ծառայէ քեզ. զի կայ 'ի ներքոյ
ոտից քոց. և բուսուցանէ յինքե-
նէ զամ բանջար քեզ 'ի կերակուր,
և 'ի դարման ամ անասնոց՝ ծա-
ռայել քեզ։ Եւ բղխեցուցանէ
յինքենէ զաղբիւրս բարեհամ՝ 'ի
լուանալ, և 'ի զովացուցանել ըզ-
քեզ։ Եւ 'ի վերայ այսր ամի 'ի
լուսեղինացն դասուց զմինն 'ի
հրեշտակաց ետու քեզ 'ի պահ-
պանութիւն. և եթէ եղիցիս ելը-
կիւղած յինէն, զամենայն բանա-
կըս հրեշտակաց տաց քեզ 'ի պահ-
պանութիւն։ Եւ ոչ ոչինչ և ու-
նայնութիւն՝ վասն այսոցիկ ամե-
նեցուն զի՞նչ տուեալես ինձ տրի-
տուր.

տուր • յառաջ մատիր , և տուր պատասխանի :

Զայն հոգւոյ հաւատարմի առ Քրիստոս ԺԸ :

ՆՐ իմ, զի՞նչդ կարէ ունայնութիւն զփոխանակն դոցա քեզ հատուցանել. և ես բաց 'ի մեղացս և ոչնչութիւնս զայլ ինչ ո՛չ ունիմ : Սակայն համարձակիմ միջնորդութիւն ամենօրհնեալ մօր քոյ , և խընդրեմ 'ի քէն զշնորհս քո սէր , զի միտն իմ միշտ առ քեզ ամբարձեալ, լինիցի երկին , և արեգակն՝ և լուսին մտաց իմոց դու՝ և մայր քո , և փոխանակ երկոտասան կենդանակերպ աստեղաց՝ լինիցին զարդքք մտաց իմոց երկոտասան բանք առաքելոցն , որք են 'ի հաւատամքն : Եւ փոխանակ աստեղաց բազմաց՝ հանուրց սէց վարքն եղիցին շնորհօք քոյ 'ի սրտի իմում սևեռեալ : Եւ փոխանակ երկրին որ ապատաւորէ ինձ , ահաւասիկ

առ-

առնեմ զիս իբրև զՀող, զի ամե-
նեքեան կոխեսցեն զիս։ Եւ ոչ
երկիրն զկոխան առնօղն իւր անտ-
ցանէ բուսուցանելով զբոյսս, և
բղխեցուցանելով զջուրս, այսպէս
և ես յանձն առնում զքեզ նախաս-
տիչս իմ՝ և որք կոխան առնեն
զիս, կերակրել՝ բարիս հատուցա-
նելով նոցա, և արբուցանել յաղբե-
րէ սրտիս ջրով սիրոյ իմոյ։ Եւ
փոխանակ պահապանի իմոյ հրեշ-
տակին տուր ինձ զշնորհս քո սքանչ,
զի ողջախոհութեամբ պահեցից զսիրտ
իմ և սիրով քով ի քեզ կապակցե-
ցից։ Եւ զայսոսիկ զոր վիանդամ
ասացի, հատուցանեմ շնորհիւ
քով. և գիտեմ, զի ոչ ես հատու-
ցանեմ, այլ դու, քանզի դու ես,
որ տաս ինձ զայսոսիկ՝ զի և ես՝ ի
քէն առեալ զսոսա առ քեզ դարձ-
ուցանելով զպարտս իմ վճարե-
ցից, ո՞ քաղցր և տենչալի փեսայ
հոգւոյ իմոյ յոյ։ Զի դու ես փոխ-
սատուն, և դու շնորհիւդ լինիս
ինձ գանձ. ոչ զի ես քեզ վճարե-

ցից վերխասու

պրոյ ելթէ դու եղիցիս ոմն ասա-
ցերդ, այսինքն խոնարհ՝ համարե-
լով զքեզ ոչինչ, տաց և ես քեզ
զշնորհս իմ, զի վճարեսցես զպարտ-
սըս քո զոր ինձ պարտիս։ Բայց
յետ վճարելոյդ ինձ զայսոսիկ՝ ա-
պա զի՞նչ հատուցանելոյ ես ինձ
փոխանակ այսմ՝ զի սիրեցի զքեզ՝
և զթացայ. և վա՞ռ առաւել սիրոյ
իմոյ՝ և զթութե՞ իջի՞ 'ի ծոցոյ հօր,
և յամենամաքուր արգանտ մօր ի-
մոյ բնակեցայ վա՞ սիրոյ փրկութե՞
քոյ։ Առի յամենամաքուր յարե-
նէ նո՞ զմարմին, և 'ինամին վայրկե-
նի ստեղծի զբանական հողի պա-
տուական, և եղի 'ինոյն մարմնի,
որով կատարել մարդկային բնու-
թի կազմեցաւ, և 'ի կազմելն իմ
զայն՝ ընդ անձին իմոյ միաւորե-
ալ եղէ ճշմարիտ մարդ, մի անձն
ենթակայացեալ յերկուս բնու-
թիս, յաստուծային՝ և 'ի մարդկային։
Յաստուծային, զոր յառաջ քան զյա-
ւիտեանս իսկ 'ի հօրէ ունէի. և
'ի մարդկային, զոր 'ի ժամանակի

'ի սէ և յանարատ յաճախին կուսէն ընկալայ: Եւ զայս տնօրէնութիւնս ես վասն սիրոյ փրկութեանդ արարի: արդ դու զի՞նչ հաստատեալես փոխանակ սորա ինձ: յառաջ մատիր, և տուր պատասխանի:

Զայն հոգւոյ հաւատարմի առ Քրիստոս ՀԵ:

Ունիմ ինչ պատասխանի առնել առ այդ ամ՝ իմ. զի դու, որ էնն անչափ ես, ետուր զքեզ վա՛ իմ 'ի փրկանս. և ո՛չ գոյ այլ անչափ, զոր տայց քեզ փոխանակ, որովհետև անհնարին է լինել երկու անչափ: Եւ արդ՝ զի՞նչ արարիցս ամ՝ իմ, գիշերային խաւարն պատեաց զիս, քանզի պարտս ունիմ, անչափ, և չկայ ինձ վճարելոյ ճար: Ո՛չ գոյ ինձ այլ հնար, բայց եթէ առնել ինձ միջնորդ զկոյս մայր քո ամենօրհնեալ Ըղարբուհին մարիամ, որ է աստղ

առաւօտու, և լուսաբեր՝ զի բեր-
ցէ առ իս զքեզ զիմանալի արե-
գակնդ անչափ։ Վա՜ որոյ խնդրեմ
'ի քէն ո՞ր իմ յա՜ կեանք իմ և յոյս.
տո՛ւր ինձ կարօտելոյս զշնորհաց
քոց զլոյս։ Է՝ միջնորդ իմ կոյս
մարիամն լոյս, տո՛ւր տառապե-
լոյս զհաւատ՝ և զյոյս. զի հաւա-
տով և յուսով փոխանակ սիրոյդ
սիրեցից զքեզ դոնէ կատարեալ
սիրով։ Այլ և կամիմ դիծած լի-
նել առ ընկերս իմ փոխանակ զբ-
թուեդ։ Իսկ յաղագս լիջման քոյ
'ի յարդանս ամենամաքուր սբ կու-
սին, լիջանել յա՜մ փառաց, և 'ի
հանդստեանց 'ի յարդանս ամէն-
օրհնեալ խաչի քո և չարչարա-
նաց։ Եւ ո՜վ դու առեր զմարմին
յարենէ սբ կուսին, և զբանական
հոգի ստեղծեալ՝ միացուցեր ընդ-
նմին. ըստ նմին օրինակի տուր և
ինձ սէրարփին խոկմամբ առնուլ
'ի մաքուր արենէ քումմէ զոր հե-
ղեր վա՜ իմ 'ի վերայ խաչին։ Եւ
ո՜վ առեր դու զբանական հոգին

միացուցեալ ընդ մարմնոյ քում, առուր և ինձ զհամբերութեն չարչարանաց որ վասն քոյ՝ միացուցանել ընդ արեան այնմ զոր վա՜ խմ հեղեր։ Եւ ոչ դու միշտ պահեցեր 'ի քեզ զառեալ բնութեանդ զոր 'ի հոգւոյ և 'ի մարմնոյ կազմեցեր, նոյնպէս և ես զարիւն քո սբ, և զհամբերելն չարչարանաց վասն քոյ պահեցից առ իս։ Իբր զի միշտ սբ արիւն քո մի ելցէ 'ի մտաց իմոց, և 'ի հանդիպելն ինձ խրատքանչիւր խաչի և նեղութեն վասն քոյ, զհամբերութեն ոչ հեռացուցից յինէն։ և ոչ դու միշտ և յաւէտ կենդանի ես մի անձն յերկուս բնութեան ենթակայացեալ, այսպէս առուր և ինձ միշտ զմիտս իմ ցորչափ կենդանի եմ, 'ի սբ արեան քում պահել, և զհամբերութեն չարչարանաց պատրաստական ընդունել, ոչ զի սբ արիւն քո 'ի մտաց իմոց մի սրոշեսցի, և համբերութեն չարչարանաց որ վա՜ քոյ, մի սպառեսցի յինէն։ Վասն

որոյ միջնորդութիւն ամենօրհնեալ մօր քոյ հայցեմ պարգև եել ինձ ըղքեզ՝ ունել ինձ յամ սրտէ սիրելի, և հոգւոյ իմոյ զանձ անբաւելի, և այնպէս զքեզ ընծայեցից քեզ, զի դու միայն ես անչափ, վասն որոյ քեզ միայն ունիմ վճարել զպարտն իմ անչափ, զոր պարտ է ինձ հաստատանել քեզ։

Զայն հոգեւոյ հաւատարմի երկնչեալ առհոյսն մարիամ։

Ո՛վ աստղ առաւօտու ամենօրհնեալ կոյս, դիմեմ առ քեզ սիրով. տուր սրտի իմոյ յոյս. լեր դու լուսաւորիչ ինձ խաւարելոյս. և հան զտառապեալ անձն իմ 'ի մթոյս։ Զի դու եղեր միջնորդ զառաջեալ հոգւոյս. և դու մուծեր զանձն իմ առ որդին քո լոյս, զի նա խօսակցեսցի ընդ իս ընդ տառապելոյս, և տացէ պատասխան բերանն իմ հիւդոյս։ Բայց արդ կարկամեցաւ բերանն իմ կսկ-

ւոյս, զի ոչ ունիմ այնչափ ինչ ես
փոխառուս, և նա տուեալ է ինձ
զիւր անձն անչափ և լոյս՝ վասն
սիրոյ գերեալ վաճառեալ հոգ-
ւոյս։ Եկ լեր կրկին միջնորդ վա-
իմ ով՞ որ կոյս, զի դու ես լուսա-
բեր խաւարեալ հոգւոյս, տուր
ինձ զորդիդ անչափ արեգակն և
լոյս, զի ես տաց զինքն ինքեան
փոխան առելոյս։

Զայն հոսին մարիամու առ որդին
դիածին։

Ով յո՞ որդի իմ նազելի, լոյս փա-
ռաց և նկարագիր էութեանդ հօրն
երկնաւորի՝ հայցեմ քոյին կամօք
վա՞ տառապելոյս այսորիկ, որ հա-
ւատարիմ է քումդ ճշմարտութեանդ
և հրամանի, և արդ կայ մեր ա-
ռաջի, զի պարգևեսցես ամա ըղ-
գերապգոյն սէր, ունիլ զքեզ իւր
սեպհական սիրելի, և այնպէս ըղ-
քեզ՝ի սո՞ սրտէ սիրով՝ ընծայեսցէ
քեզ, որպէս դու ետուր զանձ-
ձին

ձըն քո սմա, և ամ սիրելեաց քոց
'ի փրկութի և 'ի կեանս յաւիտե-
նից։

Զայն ֆէսայէն ֆաֆ՝ ասա ՝աբ կոյան
Մարիամ։

Ո՛վ քաղցր մայր իմ, ահաւասիկ
վասն մաղթանաց քոց ասամ զսէր
իմ 'ի սիրտ դորա, զի այնու ստաս-
ցի զիս իւր յամենայն արտէ սիրե-
լի։ և ընծայեսցէ ինձ զիս սիրով,
որպէս ես եսու զանձն իմ դմա 'ի
փրկութի։ Բայց կամիմ զի օր ըստ
օրէ առաւել պատրաստեսցէ ըզ-
սիրտ իւր ընդունիլ զիս խոնարհու-
թիւն և սիրով։ և մի թողցէ 'ի արտի
իւրում զիրգ երկրաւոր։ Քանզի
բարձրութի փառաց իմոց միայն
'ի սիրտս խոնարհաց տեղակալէ։
Եւ արդ՝ մատիցէ այսուհետև ա-
ռիս շնորհիւ իմով՝ զի խօսեցայց
ընդ նմա։

Զայն

Զայն հոգւոյ հաւատարմի՝ առ չաւ էէ-
առայն :

Լսցուք Տէր • զի լուիցէ ծա-
ռայ քոյ :

Զայն էէսայէն չաէ առ հոգէ հաւատա-
ցէմ :

Որդեակ • ահա եռու սիրով զիս
քեզ սակս միջնորդութեան մօր
իմոյ : Ապա ծանիր • զի միշտ
խնդրեմ ես զսիրտ քո մաքուր և
ազատ յամ յաշխարհային զբաղ-
մանց և որտմութեց : Վա՜ զի հան-
դիսանի մանդ է , ուր պակասեալ
է մարմնական հոգ : Վա՜ որոյ ամ-
միտեա՛ զքեզ յամենայն ստեղծա-
կանաց • զի միշտ ունիցիս զիս • և
ուսցես զիս փոխանակ իմ ինձ : Եւ
փոխանակ տնօրէնութեանս՝ տո՛ւր
ինձ զոր ինչ խնդրեմ 'ի քէն • և մի՛
ընդդիմասցիս երբէք կամաց ի-
մոց : քանզի ես վա՜ սիրոյ քոյ ին-
նամսեայ ժամանակաւ փակեցայ
'ի

'ի մաքրագոյն որովայն մօր իմոյ. և անայ 'ի նմին կերակրոմն, զոր ուտէր մայրն իմ աբ. և աճեցայ մարմնովս, զոր առեալ էի 'ի նմանէ: Եւ դու զինչ հատուցանես ինձ փոխանակ այսմ:

Զայն հոգւոյ հաւատարիմ առ ֆէնայն Քն:

ԵՍ իմ ոչ ունիմ ինչ ինև. բայց յոյժ փարթամ եմ քև: քանզի զի զքեզ ետուր ինձ: վասն որոյ քոյովդ շնորհիւ մտեալ եմ 'ի յարքդանդ սբ մօր իմոյ կաթուղիկէ եկեղեցւոյ, զոր շինեցեր դու 'ի վերանյաղթելի վիմին Պետրոսի. և սնանիմ միշտ 'ի նոյն սբ մօրէն իմմէ 'ի ձեռն հռովմէական սբ եկեղեցւոյ. և անայց 'ի կերակրոյ նոյն՝ զոր ճաշակեալ է միշտ 'ի հոգւոյն սբյ. և ճաշէ արդ՝ և ճաշելոց է և ես մինչև յաւիտեան: քանզի դու ասացեր առ աշակերտսն քոյ. Եթէ՝ հոգին սբ 'ի ձեզ բնակեսցէ

'ի

'ի յաւիտեան։ Եւ 'ի նոյն սրբոյ եկեղեցւոյն առնում զզգացումն, և զիմացումն հաւատոյս։ քանզի և նա է քանոն ուղղութեան հաւատոյ. և տայ ինձ իմացումն մաքուր և անխառն 'ի հերձուածողական մոլորութեց հերետիկոսաց. որք խարբալօղք են զգայութեանց անհմտից և անիմաստից, և շնորհիւ քով միշտ կամիմ մնանել 'ի նոյն ճաշ մօրէն իմմէ։

Զայն ֆէսային ֆեր առ հոգի հաւատ պարիմ։

Որդեակ, բարուք ասացեր թէ մտեալ ես 'ի յարդանս սքեայ եկեղեցւոյն կաթուղիկէի և մնեալ 'ի նմանէ 'ի ձեռն հռովմէական սքեայ եկեղեցւոյ։ Բայց զայս ևս մտածել պարտիս. զի ես ամենակարօղս, յորժամ ծնայ 'ի մօրէն իմմէ, 'ի խանձարուրս պատեցայ. և 'ի մաւր անքանից եդայ 'ի յայրին. ուր միայն եղն՝ և էշ գոյին. և ոչ այլ ինչ։

Զայն

Զայն հոգեւոյ հաւատարմի :

Ոչ իմ ահաւասիկ ես եւս հողս՝ եւ ոչինչս շնորհիւ քով յանձն առնում, զի միշտ վասն ուղղափառ հաւատոյն հնացեալ հանդերձիւք պատեցայց իբրեւ 'ի խանձարուրս, եւ եղէց իբրեւ զոմն, որ ոչ ինչ ունի 'ի վերս երկրի. եւ այնչափ աղքատացայց վասն քոյ, մինչ զի թէպէտ եւ եղիցի ինձ զանպիտան հնոտի հանդերձս զգենուլ, ոչ հրաժարեցայց, այլ յօժարութիւն զգեցայց. եւ ոչ դու յանմարդաբնակ յայրին ծնար, եւ միայն զեղն եւ զէշն ունէիր մերձաւոր քեզ. եւ եղար 'ի մարի. նոյնպէս եւ ես կամիմ շնորհիւ քով ելանել արտաքրս յամ հեշտութենէ եւ փառաց աշխարհիս, եւ մնանել 'ի յայրն առանձնական հոգեւոր մտածմանց, եւ միայն ունել ինձ մերձ զհեղութիւն իշոյ, եւ զաշխատասիրութիւն եզանց առ հոգեւորն, եւ փոքրկանալ խոնարհութիւն իբրեւ

զմա-

զմանուկ , և դնիլ 'ի սէրդ պատ-
ուական և հանդչելանդ , ոչ դու
հանդեաւր 'ի մարի , քանզի որ փոխ-
քըրկանայ խոնարհութիւն , և հե-
զութիւն . նա միայն կարէ հանդչել
'ի սէր քո տապահովարար :

Զայն ֆեսային Քրիստոս՝ առ հոգի հա-
ստատիմ :

Ի՞ՐդԷակ . պարտ է քեզ գիտել
և զայս , զի յեան ուրեմն Հուր ծնանի
դեան իմոյ եկին թլփատել զիս քա-
հանայքն ըստ օրինացն մովսէսի . և
ես ոչ էի պարտական զթլփատու-
թիւն ընդունելոյ , և վասն փրկութեան
քոյ եղէ իբրև զպարտաւոր , և
դու փոխանակ այսմ զի՞նչ հա-
տուցեր ինձ :

Զայն հոգեւոր հաստատիմ՝ առ ֆե-
սայն Քրիստոս :

Ն՞Ի՞Ր եմ , չունիմ ես ինչ այնչափ
պատուական տալ քեզ փոխանակ
սէր

նը արեան քոյ հեղման. բայց մի-
այն շնորհիւ քով յանձն առնում
թլփատել և հատանել զսիրտ իմ
յամ հեշտութեանց աշխարհիս, և
սիրով համբերել ամ խոցոտողաց
սրտի իմոյ որչափ և խոցոտեսցեն
զիս դառն խօսիւք. Եւ ոչ դու
թէպէտ և չէիր պարտական հին օ-
րինացն, բայց վասն իմ յանձն առեր
կատարել զնոյն, այսպէս և ես
նպաստուք շնորհաց քոց զամենա-
խատինս և զբամբասանս որչափ
և կուտեսցին 'ի վերայ իմ զուր և
'ի տարապարտուց, յանձն առ-
նում տանիլ և տևել մինչև իս-
պառ՝ առանց տրտնջման և զայ-
րանալոյ:

Զայն էլեայինն՝ առ հոգի հաստա-
պարիմ:

Որդեակ, ես ամենակալ բարձ-
րեալս վասն փրկութեան քոյ իբրև ե-
ղէ քառասնօրեայ մատուցայ 'ի
տաճարն՝ ըստ հին օրինաց: Եւ

թէպէտ կուսութիւն ծնեալ էր զիս մայր իմ սէր, և ո՛չ էր պիտոյ նմա մաքրուի յետ քառասուն աւուր. քանզի մաքուր էր 'ի սկզբանէ ծննդեան իւրոյ: Սակայն մատեաւ 'ի տաճարն յանձն առեալ զկատարելումն արարողութեան օրինաց 'ի վերայ իւր. և զոյգս տատրակաց տարաւ 'ի պատարագ. և ծերունին սիմէոն առեալ զիս 'ի գիրկս իւր՝ օրհնեաց զիս, թէպէտ նա ինքն շնորհիւ և օրհնութիւն իմով ունէր զկեանս, վասն որոյ և խնդրեաց յինէն արձակել. և այնպէս զանձն իւր ծառայ ինձ դաւանեցաւ: և դու վա՜յ այսմ ամի զի՞նչ տալոց ես ինձ:

Զայն հոգեւոր հաւապարի՝ առ քէ ոչն Քրիստոս:

Քրիստոս յա՜ վերկիրչ իմ և կեանք իմ, ամր իմ և ամ՜ծ իմ. զի՞նչ եմ ես, ելթէ ոչ հող և մոխիր: Եւ ելթէ այսպիսի եմ, որպէս և ճշմարտու-

թիւն

լթեաք խոստովանիմ, զիաիրդ կարեմ
պիտանի ինչ քեզ տալ յինէն, բայց
սակայն շնորհիւ և գթութեաք քով
համարձակեալ նուիրեմ անդ ի-
մում զանձն իմ չնչին մուծեալ զիս
'ի տաճար քո սքբ, որ է կաթո-
ղիկէ եկեղեցին, ուր բնակիս դու
անդ իբրև զծերունին զսիմէոն.
զոյգս տատրակաց տամ քեզ շնոր-
հիւ քով զսիրտ իմ սրբուեաք, և
զհոգի իմ խոնարհուեաք. քանզի
ըստ հրամանի քում յետ նորոյ ուխ-
տի արեանդ քոյ սքբոյ հեղման, խա-
փանեալ են այժմ զենմունք և պա-
տարագք անասնոց անբանից. վա-
որոյ ետու քեզ զսիրտ իմ, և զհո-
գի իմ իբրև պատարագ, ըստ կան-
խասաց բանի մարգարէին դաւթի
որ ասէ. պատարագ այ հոգի խո-
նարհ, և սիրտ սքբ: քանզի զխո-
նարհեալն ոչ արհամարհես դու
ասծ իմ և կեանք իմ, զօրութիւն իմ,
և փրկիչ իմ. և խնդրեմ 'ի շնոր-
հաց քոց տալ ինձ զօգնութիւն զի ե-
ղէց փոքրկացեալ մանուկ խոնարհ-

հուլթբ սրտի իմոյ • որով և առ-
ցես զիս 'ի գիրկս քո որպէս ծե-
ր ունին սիմէոնն զմանկացեալդ, և
օրհնեացես զիս միջնորդութբ կու-
սին՝ ամ օրհնութեամբդ :

Զայն գեսային Քան :

Որդեակ, ես վա՞ տիրկութբ քոյ՝
մինչդեռ մանուկ էի փոքրիկ, հա-
լածեցայ 'ի հերովդէէ • և փախեայ
յեգիպտոս • և պանդխտեցայ անդ •
և իբրև դարձայ՝ անտի, վասն եր-
կիւղին արքելայոսի ո՛չ գնացի յեր-
կիրն իմ • այլ բնակեցայ 'ի նազա-
րէթ : Եւ դու վա՞ այսոցիկ՝ զինչ
հատուցանելոց ես ինձ : տո՛ւր պա-
տասխանի :

Զայն հոգւոյ հաստատմն սա գե-
սային ՀՁ :

ՈՏ՞ իմ զի՞նչ է մարդ, զի յիշես
դու զնա • կամ թէ զինչ արդիւնա-
ւորեցաւ մարդ, զի համարիցիս
ինչ

ինչ զնա. բայց սակայն առաստ է
ողորմութիւն քո և յօժար կամք քո
միշտ 'ի փրկել զծառայս քո. վասն
այսորիկ յանձն առեր զհալածանս
կրել 'ի մարդկանէ յաղագս փրկե-
լոյ զմարդիկ 'ի հալածմանէ սա-
տանայի. վա՜յ որոյ և ես շնորհիւ
քով յաղագս փրկութեան հոգւոյ
իմոյ, և վասն պահելոյ զանսուտ
հրամանն քո և զճշմարտութիւդ,
յանձն առնում կամաւորապէս
զամ հալածանս, որք պատահիցին
ինձ վասն քոյ, և կամօք քո. քան-
զի բարի է ինձ կամօք քո կեալ 'ի
յերկրի միշտ հալածանօք և նա-
խատանօք, քան թէ առանց կա-
մաց քոց փառօք և պատուով ըն-
տանեկից լինիլ սերովբէից, և քե-
րովբէից. քանզի կամք քո է կեանք
իմ. և բան քո է լոյս իմ. և վասն
բանից ճշմարտութեան քոյ հալածիլն
է փառք իմ, և արքայութիւն։

Զայն ֆէսայէն չէ առ հոգէ հաւա-
պարէմ։

Որդեակ. ես անմեղս և արդարս
որ էի աղատ յամ աղտոյ մեղաց,
վա՜ լուանալոյ զմեղս մարդկային,
մկրտեցայ՝ ի ծառայէն իմմէ՝ Իյով-
հաննու մկրտչէ՝ ջրովն յորդանա-
նու. և անտի ելեալ՝ ի լեառն պա-
հեցի անսուաղութիւն զքառասուն
տիւ և զքառասուն գիշեր, և պա-
տերազմեցայ ընդ սատանայի երիւք
փորձութիւնք նորին, և երիցն իսկ
յաղթեալ ամօթալից արարի զս-
սատանայ։ և դու ով հոգի հաւա-
տարիմ՝ փոխանակ սոցա զի՞նչ ես
տուեալ ինձ։

Զայն հոգւոյ հաւապարմն առ ֆէ-
սայն չա։

Ես
իմ, ո՛չ ունիմ ինչ հատու-
ցանել քայց միայն յուսացեալեմ
՝ի շնորհս քո ա՛ռ. և հայցեմ՝ ի քէն
տալ և ինձ զջուր քո կենդանի զոր
խոս-

խոստացար տալ ինձ ամարաց-
ւոյ, զի նովին ջրով լուացից զաղ-
տս մեղաց իմոց. և արբից և ես 'ի
նմանէ. քանզի դու աղաղակեցեր
'ի տաճարին. եթէ ոք ծարաւի է.
եկեսցէ առ իս, և արբցէ, քանզի
գետք յորովայնէ քոյ բղխին, ոչ
ասեն գիրք. և գետն է հոգին սբ,
որ բղխէ 'ի քէն և ես՝ ոչ 'ի հօրէ,
վասն զի բղխեաց 'ի քէն հոգին սբ
ոչ զջուր կենդանի յերուսաղէմ,
որով ծաղկեցան դաշտք երկրի.
վասն որոյ և ես փափաքիմ շնորհիւ
քով ըմպել միշտ 'ի նոյն սբ ջրոյն,
զի մի ընաւին ծարաւեցայց հեշ-
տութեամբ ջրոյն աշխարհիս. և փո-
խանակ պահելոյն քոյ զքառասուն
տիւ և զքառասուն գիշեր, և ա-
պա զքաղցն կրելոյդ, կանխեցից
առ քեզ աղօթիւք որչափ և կա-
ցից. և քաղցեցայց միշտ արդա-
րութեամբ հացին. և պատուական
մարմնոյ քոյ կենսատուի: և փո-
խանակ պատերազմելոյն քոյ ընտ-
տանայի՝ ցանկամ շնորհիւ քով

միշտ զինիլ արիութիւն ընդդէմ ամ
փորձութեաց նորին . և զբան քո
ունել ինձ հաց , և ոչ փորձել
զարդ իմ 'ի վերայ երիւք՝ և քեզ միայն
մատուցանել պաշտօն և երկրպա-
գութիւն ընդ ծնողի քում հօր , և
ի բղխեցելոյն 'ի քէն և 'ի հօրէ՝
հոգւոյն սրբոյ . ամէն :

Զայն դէսային չէ առ հոգի հաճա-
պարիմ :

Որդեակ , ես որ էի երկնային
և հօրն իմոյ միածին , և 'ի ծոցոյ
նորին ոչ մեկնելով եկի յաշխարհ
վասն փրկութեան քո , և սակս բուժե-
լոյ զցաւս քո սամարացի անուանա-
նեցայ , որ է անուն վատթար :
և դու փոխանակ այսմ զի՞նչ տուն
եալ ես ինձ :

Զայն հոգւոյն հա-ապարհ առ դէ-
սայն չա :

Տէր
իմ , շնորհիւ քով խոստո-
վանիմ զքեզ որդի այ հօր , և 'ի
ծո-

ծոցոյ նորին ծնեալ անակղբնա-
բար. և ապա 'ի սահմանեալ ժա-
մանակի եկեալ 'ի ծոցոյ հօր, և
առեալ զմարմին 'ի կուսէն ամ-
կատարեալ՝ եղեր վասն իմ մարդ-
կատարեալ. մի անձն ենթակայա-
ցեալ յերկուս բնութիս. զմինն,
ոչ զամ-ծայինն 'ի հօրէ ունելով ան-
սկզբնաբար. և զմիւսն՝ ոչ զմարդ-
կայինն 'ի մօրէ սկզբնաւորաբար:
Եւ սակս բուժելոյ քոյ զիս, խո-
նարհեցուցանեմ զպարանոցս կա-
մաց իմոց առաջի քոյին կամացդ.
զի ուրչափ և հանդիպեացի ինձ վա-
սիրոյ քոյ և վասն ճշմարտութե զնա-
խատինս և զվատահամբաւութիս
կրել, յօժարութեամբ և սիրով յանձն
առից զամ առանց տրտնջելոյ. և
վասն քոյ ոչնչանալն իմ՝ միայն հա-
մարիմ ինձ կեանս. և առանց քոյ
կայանալն իմ և փառաւորին՝ հա-
մարիմ ինձ մահ. քանզի ամ նախա-
տինք, զոր 'ի մարդկանէ կրեմ վա-
քոյ. այն է միայն ինձ փառք, և
կեանք յաւիտենական:

Զայն ֆէսայէն ※ եւ առ հոգի հաւաս-
պարէմ։

Որդեակ. ես ուրս և ստեղծօղս աշխարհի, որ հոգւով սրբով էակ-ցիւն իմով հանէի զդևս 'ի մարդ-կանէ և բժշկէի զնոսա ցաւս նոցա, վա՛ փրկուե՛ քո՝ զի առաւելասցի ջեր-մեռանդութի՛ քո, և մեծասցի հաւատ քո և յոյս քո, փոխանակ այսց գործոց բարեաց 'ի յանբար-տաւան յազգէն հրէից բնակարան բէեղզեբուղայ իշխանին դիւաց անուանեցայ, և համբերի այս-պիսի զրպարտութի՛ն. և դու փո-խանակ այսմ զի՞նչ հատուցեալ ես ինձ։

Զայն հոգւոյն հաւապարմի առ ֆէ-սայն ※։

Ես իմ յա՛ կեանք իմ, և կենդա-նութի՛ն իմ. մաղթեմ 'ի քէն տալ ինձ զշնորհս քո սո՛ւ, զի մաքրեսցի անձն իմ նովաւ 'ի յաղտոյ մեղաց.

և պայծառացեալ հոգւով կարա-
ցից նկատել զՀառագայթն ան-
հուն իմաստուն քոյ. քանզի սքան-
չելի են բանք քո, և հիանալի մը-
տաց ամ մարդկան, զի դու որ
գոլով երկնաւոր և բժիշկ առող-
ջարար ամ ցաւոց, տարար այսք
նախատանաց յանդգնելոցն ընդ-
դէմ ճշմարտութեանն, և զի՞նչ այլ
ինչ ինդրեա յինէն որ հոլս եմ ա-
նարժան. բայց եթէ զայս, զի
միշտ համբերօղ եղէց նախատա-
նաց նախատողաց իմոց, և 'ի նմին
ժամու, յորժամ լուցայց զնախա-
տինս՝ առաւել ուրախացայց 'ի
սրտէ. և առաւելեալ ջերմեռան-
դութեամբ, աճեցայց 'ի հաւատս իմ
հոգւով, վասն որոյ յանձն առնում
յօժարութեամբ կատարել շնորհիւ
քով զայս ամ, զի վասն քոյ նախա-
տինն է լոյս գերազանց՝ մթացեալ
աչաց մտաց իմոց։

Զայն ֆէսայէն ՀԷ առ հոգէ հաստ պարէմ։

Որդեակ, ես 'ի ծոց հօր բնակեալ էի և հանդէսէի 'ի վերս քերովբէից և սերովբէից՝ և միշտ փառաբանիւր և պատուիւր անձն իմ 'ի նոցանէ. սակայն վասն փրկութեան քոյ խոնարհութեամբ յանձն առի փորձիլ 'ի սաղուկեցւոց. և յօժարութեամբ կամեցայ ոչ ունել զօթեվանս 'ի վերայ երկրի. քանզի աղուհեսանման նենգաւոր սաղուկեցիքն, և հպարտութեամբ նմանօղ թռչնոց բարձրաթռիչ փարիսեցիքն ունէին անձանց իւրեանց որջս, այլ է՝ բնակարանս. ունէին և ես բոյնս իբրեթէ տեղիք հանգըստեան. իսկ ես և ոչ զմի ինչ ունէի սեպհական օթեվան, ուր գոնէ դնէի զգլուխ իմ, և հանգչէի։ և դու փոխանակ այսմ զի՞նչ հատուցեալ ես ինձ։

Զայն հոգեւոյն հաւապարհ։

ՆՐԻՄ դու ես հայելի իմաստութեան և ամ ճշմարտութեան. և դու եղեր օրինակ աղքատութեան, վասն որոյ բաց զաչս հոգւոյ իմոյ. զի լուսով երեսաց քոց տեսից զլոյս իմաստութեան, ոչ զի ամենաչարին սատանայի և նոցա որք թելադրութեամբ նորին մոլորեալք՝ հակառակին ճշմարտութեան, խոհեմութեամբ տաց պատասխանի յորժամ կամք եղիցին նոցա փորձել զիս։ Նաև փոխանակ աղքատութեան քոյ յանձն առնում զմարմնաւոր պիտոյից պակասութեան. զի զքեզ դանձդ երկնային ունելով՝ ոչ կարեմ երկրաւորի իմիք կարօտանալ, և զի միշտ զսէր քոյ ինձ հանդիսատ և օթեւան համարիմ 'ի տեղի ուրեք ոչ կամիմ դնել 'ի վերի երկրի զգլուխ իմ, քանզի որ ունի զքեզ օթեւան չէ ինչ պիտոյ այնմ յերկրի բնակարան։

Զայն

Զայն քեռայինն ԺԷ առ հոգի հաւատարիմ:

Որդեակ ես սարսափելիս դասուց հրեշտակաց վա՜ կեցուե՜ քոյ և վա՜ ուսուցանելոյ քեզ զխոնարհութիւն, լուսացի զոտս աշակերտաց իմոց, նա և ես զոտն մատնչի իմոյ. և եռու զկենդանի մարմինն իմ 'ի կերակուր, և զարիւնն իմ յարբուսին աշակերտաց իմոց, և ամ հաւատացելոց. և դու փոխանակ այսմ զի՞նչ հատուցեալ ես ինձ:

Զայն հոգւոյն հաւատարիմ առ քեռայն ԺԸ:

Ես իմ, զիարդ կարէ աղքատն յամ փառաց և ունայնն յամ բարեաց՝ տալ քեզ ինչ տրիտուր զօրութիւն իւրով. բայց թէ կերպիւ՞ ինչ եղիցի, հնար է այսմ լինել՝ իբր զի շնորհիւ՞ քով կարիցէ ընծայել ինչ մեծվայելչութիւնդ զքոյս 'ի քոյոց. վայ ես թափուրս յամէ

շնոր-

շնորհիւ քո յանձն առնում լուսա-
նալ զոտս ամ ստեղծուածոց, և ա-
զիշնամուոյն իմոյ զոտսն յօժարա-
միտ սիրով։ Եւ փոխանակ տալոյն
քոյ զմարմին և զարիւնդ չունիմ
ինչ տալ ինև, բայց միայն յանձն
առնում շնորհիւ քով պահել զհո-
գի և զսիրտ իմ պատրաստ ընդու-
նելոյ զքեզ զհացդ երկնային և
կենդանի. և միշտ փափաքիլ քեզ
'ի տուն և 'ի գիշերի ջերմեռանդ
տարփմամբ. և 'ի բաց վարել 'ի
սրտէ իմմէ զամ իրգ աշխարհական.
քանզի որ փափաքի և տենչայ
մարմնոյ քոյ և արեան, պարտ է
նմա արտաքսել 'ի սրտէ իւրմէ
զիրգ աշխարհական։

Զայն քեռային չէ առ հոգի հաստա-
պարիմ։

Որդեակ, ես որ եռու զմարմին
իմ 'ի կերակուր՝ 'ի կեանս ճաշա-
կողաց, և զարիւն իմ յարբուցն՝
'ի յուրախութիւն նոցա, նոքին իսկ
խորը

խորհեցան մահու սպանանել զիս և ընուլ զանձն իմ տրտմութիւն և ցաւ։ քանզի յաշակերտէն իմմէ յուդայէ մատնեցայ։ և յազգէն իմ մէ նախատեցայ։ և ի երեսուն արծաթոյ վաճառեցայ։ և այն զի և անարդ ծառայն ոչ վաճառի այնքան դիւրագին։ և դու վա՜յ սոց զի՞նչ հատուցանելոց ես ինձ տըրիտուր։

Զայն հոգւոյ հաւատարմի առ դէպ սայն ։

ՆՐ իմ զի՞նչ կարեմ ես առ այդ պատասխանի առնել։ բայց եթէ շնորհի՛ քով տալ զմարմին իմ վա՜յ սիրոյ քոյ 'ի փրկանս հոգւոյ իմոյ, և զարիւն իմ 'ի հեղումն վասն ա՜նուն քոյ սքեայ։ և համբերել մեր նախատչաց իմոց։ և զմեր անիրաւուն, զոր և տեսից առիս եղեալ 'ի սիրելեաց և 'ի բարեկամաց իմոց, քաղցրութիւն տանիլ վա՜յ սիրոյ քոյ սքեայ, և փոխանակ վաճառելոյն

լոյն քոյ դիւրագին ՝ի ԸՆ երեսուն արծաթոյ, տուր ինձ զշնորհ քո սէր, զի ԸՆ ամ ամիսս, որոց իւրաքանչիւրն ունի զաւուրս երեսուն, ստացայց զքեզ ինձ սեպհական սիրելի, և բարեկամ փրկարար, վաճառելով զմարմնական դիւրութիւն իմ, զի զքեզ ունիցիմ. քանզի որ կամի ստանալ իւր զփրկիչդ ՝ի, պարտ է նմա միշտ վաճառել զսէր մարմնական դիւրութիւնն ՝ի վերայ երկրի։

Զայն ֆէսային ՝ի սա հոգի հաստատի.

Որդեակ, ես որ ստեղծող էի ԸՆ հանուր ՝ի, և ժամանակաց երկարութիւնն, ոչ դտաւ ինձ ժամ բաւական խրատելոյ զաշակերտսն իմ. ոչ և ասացի նոցա թէ բաղում ինչ ունէի խօսիլ ԸՆ ձեզ, բայց ոչ կարէք հանդարտիլ այժմիկ. քանզի ծանուցեալ էի նոցա, թէ փութով դալոց էին զիս ըմբռնել, և

վ՚ն այն ոչ կարէին հանդարտել. և այնպէս հաղիւ կարացի իբրև ըզ-ժամ մի կամ զկէս ժամու խօսիլ ընտա՝ և պատուիրել նոցա, թէ սի-րեցէք զմիմեանս, և խաղաղութի՛ ձեր ընդիս եղիցի. և յաշխարհի ասա զնեղութի՛ ունիցիք։ Ուստի և աղօթս արարի վ՚ն նոցա առ Հայր. զի լինիցին մի սիրտ բանիւ հաւա-տով և սիրով. և ամ քրիստոնեայք, որք բանիւ նոցա հաւատացեալք են յիս, լինիլ մի, ոգի և ես մի եմ ընտ հօր։ և դու վասն այսմ ամի զի՞նչ հաստատեալ ես ինձ։

Զայն հոգւոյն հաճոյարար առ ցՁ ֆէտայն։

ՆՊ իմ հզօրացուցիչ ամ տկա-բաց. թէպէտ և տկար եմ ես, բայց քև հզօրացեալ հրաժարիմ յամ ժամանակաւոր մխիթարու-թեց, թէ ի՞նչ մարմնաւոր, և թէ հոգևոր։ Եւ որովհետև դու, և աշակերտք քոյ ո՛չ դտիք զժամ բա-

ւական 'ի հոգևոր խրատուց խո-
սակցութիւնս պարապելոյ, զիարդ-
ես անարժանս ամի կարացից ար-
ժանաւորիլ հոգևոր միսիթարութե-
'ի սդամաճ և 'ի վայելից աշխարհ-
հիս յայսմիկ։ Բայց խնդրեմ 'ի քէն
որ իմ, զի զխաղաղութի քո միայն
տացես սրտի իմում, ոչ եռուր
աշակերտաց քոց, զի ելիրտ իմ ը-
քեզ ունիցի զխաղաղութի, և յաշ-
խարհի աստ զխռովութի ընդդէմ
չարեաց և զնեղութի առանց հո-
գևոր և մարմնաւոր միսիթարու-
թե։ քանզի եթէ ելցէ խաղաղութի
քո 'ի սրտի իմում, ո՛չ մարթ է ինձ
այնուհետև կարօտիլ միսիթարու-
թե իմիք։ Եւ ոչ դու յայնժամ
աղօթեցեր առ հայր վասն միութե
աշակերտացդ, և հանուրց քրիս-
տոնէից՝ զի լինիցին մի, ոչ դու մի
ես ընդ հօր, նոյնպէս և ես անար-
ժանս զնոյն շնորհիւ քով մաղթեմ
'ի քէն միջնորդութիւ սէյ կուսին
աղօթելով զայս։ Ո՞վ կերպարան
հօր յա՛ ճառագայթ փառաց, և

նկա-

նկատագիր էուլթե նորա, որ վա՛ ի մի ժողովելոյ զցրուեալսն՝ մեռար մարմնով՝ ի վր խաչին, և թոյլ ետուր խոցոտել զմարմին քո, բևեռօք և գեղարդեամբ, և ոչ հաճեցար ընդ պատառումն անկար պատմուճանի քոյ, որ էր օրինակ ամ քրիստոնէից, որք են առանց կարանի, իբր թէ ոչ ունին զատուլթի՝ ի միմեանց, այլ են մի այնպէս, որպէս թէ՝ ի հօրէ քումմէ միատանի գործեալ վերուստ մինչև՝ ի վայր, վա՛ զի հայրն քո երկնաւոր յայտնելով զաձուն քո վի՛ մին պետրոսի. գործեաց զնա իբրև զգլուխ հօտին քոյ, որ է մասն վերին. և անտի մինչև՝ ի ստորին մասն եկեղեցւոյ, որք են միամբուլթբ հաւատացողք առաքելական սբ եկեղեցւոյն հռոմայ, ընդ բովանդակն հայրն քո գործեաց իբրև զմի պատմուճան, և զգեցոյց քեզ զայն, ուստի զզգալի պատմուճանն քո վա՛ այսմ օրինակ լինելոյ ո՛չ թոյլ ետուր կտրատել

իբր

իբր զի անբաժանելի և անորիշ
պահեսցես զիմանալի պատմուճան
քո, այսինքն է զաւրն եկեղեցին։
Այլ և յուսումն մեզ եղև այն.
իբր զի գիտասցուք՝ թէ բաժա-
նողքն հօտի քոյ առաւել թշնամի
են քեզ քան զնոսա, որք խաչեցին
զքեզ. վասն զի դու բարեգոյն հա-
մարեցար զմեռանիլն քո քան ըղ-
ցրումն հօտին քոյ. յորոյ սակս
իբրև քաջ հովիւ եդեր զանձն քո
'ի վերայ հօտիդ, զի ժողովեսցես
զնա ձայնիւ քո 'ի մի հօտ՝ ունել
ինքեանց զմի հովիւ զյաջորդն քո՝
զպետրոս, և զնորին յաջորդսն
զսրբազան պապսն հռովմէական
սբ եկեղեցւոյն. բայց այժմ 'ի
յարկածից չարին բազումք խար-
բալեցան իբրև զցորեան, և հեր-
ձան 'ի սբ հօտէ քումմէ, և անկան
'ի ներքոյ ծանր պատժոց առաւել
քան զսպաննողսն քո, կորատե-
լով զպատմուճան քո սբ, այսինքն
է բաժանելով զհօտն քո, և այն-
պէս կրկին խնդրելով սպանանել

զքեզ

զքեզ, և առ ոսն հարկանել զա-
րիւն քո սբ, զոր վա՛ 'ի մի միացու-
ցանելոյ զհօտն քո հեղեր. քանզի
որ բաժանօղ լինի հօտի քոյ, այն-
պիսին արդարև խնդրէ զմահ քո
իբր զի կրկին խաչեսցիս՝ և միա-
ցուսցես զբաժանեալսն. բայց սա-
կայն դու ամենիմաստ բժիշկ դո-
լով՝ զիտէիր, զի անհնար էր քեզ
կրկին դալ և խաչիլ. վա՛ որոյ ա-
ղաչեցեր զհայր վա՛ պետրոսի, և
վա՛ նորին յաջորդացն, զի մի պա-
կասեսցի ուղղափառ հաւատն 'ի
նոցանէ, ոչ և վա՛ յայտնի առնե-
լոյ զխարբալումն այլոց, ասացեր
ցպետրոս, թէ ահաւասիկ կամ-
ցաւ սատանայ խարբալել զձեզ
իբրև զցորեան, այլ ես աղաչեցի
վա՛ քոյ զհայր, զի մի պակասեսա-
ցին հաւատք քո, և դու երբեմն
դարձցիս և հաստատեսցես զեղ-
բարս քո:

Եւ արդ՝ զթա՛ սիր 'ի վերայ ամե-
նեցուն, և տո՛ւր զզօրութիւն յա-
ջորդացն պետրոսի. զի դարձուս-
ցեն

ցեն զերեսս դէթուլթե իւրեանց
սէրով առ ցրուՀեալսն, և Հաստա-
տեսցեն զնոսա ժողովելով 'ի մի
Հօտն քո, այսինքն 'ի կաթուղիկէ
սբ եկեղեցին Հռովմայ։ Աղաչեմ
զքեզ ամ իմ յա, կեանք իմ և յոյս.
միջնորդութ սբոյ կուսին մաքիա-
մու՝ ներել դէթուլթբ ոչխարացն
այնոցիկ, որք զատեալք են 'ի Հօ-
տէն քումմէ, տալով նց զղջումն,
և ապաշխարուի, և բացցես զաչս
նց, ճանաչել զՃշմարտուլթի քո։
և ժողովեսցես զնս քարոզուլթբ
և ճշմարտուլթբ եկեղեցւոյ քոյ,
տուր արիուլթի քարոզչացն, և զի-
տողացն զՃշմարտուի քո, ոչ զի
առանց երկիւղի ուսուցանելով
նց ժողովեսցեն զամ ցրուՀեալսն,
'ի մի Հօտ քո։ Եւ զայս ևս Հայ-
ցեմ 'ի քէն ամ, զի բարձցես 'ի
մտաց և 'ի բերանոյ ցրուՀեալ ոչ-
խարացն քոց զբանն զայն, զոր
ասեն անգիտուլթբ, թէ երկոտա-
սան աղգ գոյ քրիստոնեայ, և ու-
նին յատուկ յատուկ ՀաՀատս զա-
նա-

նազան 'ի միմեանց , և են երկո-
ուասան հօտ , և ունին զերկուսա-
սան հովիւս : Զի որք այսպէս ա-
սեն , յերկուտասան մասունս կըտ-
ըատեն զպատմուճանն քո անգի-
տութիւն որ առաւել ընդդէմ է կա-
մաց քոց , քան զերկուտասան ան-
գամ մեռանիլդ չարչարանօք : Վայ
խլեա՛ յարմատոյ զորոմնս զայս 'ի
մտաց և 'ի բերանոց նոցին , և սեր-
մանեա՛ 'ի սիրտս նոցա զբարի սերմն
բանիդ , զոր ասացեր : Եւ ձայնի
իմում լուիցեն . և եղիցին մի հօտ,
և մի հովիւ : Բուսո՛ 'ի սիրտս և
'ի միտս նոցա և զայն , զոր երիցս
անգամ ասելով յանձնեցեր միոյ
հովուին պետրոսի զոչխարս քո ,
այսինքն՝ զայն բանն , թէ . Արա-
ծեա՛ զոչխարս իմ : Ծաղկեցո՛ և
'ի սիրտս նոցա զայն բանն , զոր ա-
ասացեր վիմին : Եւ դու երբեմն
դարձիս և հաստատեացես զեղ-
բարս քո . ոչ զի սովաւ ծաղկել
և զգաստացեալ դարձցին մոտ-
նել 'ի միութեան հօտի քոյ սէր , և
եղիր

եղեցին միացեալ ընկալուցիկ
եկեղեցւոյն քոյ հռովմայ: Եւ տա-
ցեն պտուղս հաճատոյ և առաքի-
նութիւն, ընդ միոյ երեսուն՝ ընդ միոյ
վաթսուն՝ և ընդ միոյ հարիւր: Եւ
առաւել գթալ հայցեմ որ 'ի վր-
տառապեալ ազգին մերոյ արա-
մեան, զոր 'ի ձեռն բազմաչարչար
վկային քոյ սրբոյն գրիգորի ընձիւ-
ղեցուցեր 'ի շնորհս, և 'ի սբ հաս-
ուատ քո 'ի միաբանութիւն միոյ ե-
կեղեցւոյ քոյ սրբոյ. բայց յետ ժա-
մանակաց ազգմամբ չարին անջա-
տեցան անդիտութիւնբ 'ի նոյն միա-
բանութիւնէ. և մնացեալ են թափուռ
ական, իբրև զոչխարս որոց ոչ
ոչ ոք հովիւ. որոյ վասն մաղթեմ
զղջմամբ և արտասուօք, բանալ
զաչս մեր, և արագալուր առնել
զմեզ աւետարանական ճշմարտու-
թիւնէ քոյ, զոր աղօթելով առ հայր
ասացեր, թէ եղեցին մի՝ որպէս և
մեք մի եմք: Արդ՝ մի թողուր բաղ-
ձրանալ արտից մերոց, և ծանրա-
լուր լինիլ բանից քոց, զի մի գու-

ցէ բաժանել համարելով զմեզ 'ի
սբ. եկեղեցւոյն քոյ հռովմայ՝ լի-
նիցիմք իբրև զնա, որք և հակա-
ռակք եղեն ամբիծ սբ. վարդապե-
տութեանն։ և մի՛ տայցես մեզ արդ-
անդ սրտի անորդի իբրև զհնա-
ցեալ տանն իսրայէլի։ Այլ աղա-
չեմ զքեզ բարեգո՛ւթ քո՝, բուսո՛
զմիութեանն պտուղն 'ի սիրտս ցրուեալ
ոչխարաց, և ողորմեա՛ մեզ,
զի զինք արեան քոյ եմք, և մի՛ ան-
տես առներ զոչխարս քո զմոլորեալս
'ի հօտէն քումմէ, որք հեռացաք
'ի փրկութենէ, և վարեցաք
'ի դերութենէ վա՛ մեղաց մերոց։ Եւ
արդ՝ յիշեա՛ զմեզ և յայց եղ 'ի խնդիր
մոլորեալ ոչխարաց քոց, և
ժողովեա՛ զմեզ 'ի հեթանոսաց՝
ոչ զիսրայէլ 'ի բաբիլացւոց։ Եւ
թէպէտ մեք բարկացուցաք զքեզ
անհնազանդութեամբ մերով. սակայն
յուսամք 'ի քեզ, զի 'ի բարկու-
թենդ զողորմութենի յիշեսցես. և
ոչ զիսրայէլ թէպէտ ել վայր հա-
լեր առ ժամանակ մի, սակայն յե-

տոյ գլթացեալ 'ի նա՛ ողորմութիւն մեծաւ ողորմեցար նց, նոյնպէս և այժմ գլթալով գլթա՛ ամ 'ի վրա մեր, և ողորմեա՛ց մեզ. զի գինք արեան քոյ եմք ամենեքեան, և մի՛ թողցես զաչս մեր միշտ լցեալ արտասուօք, որք բարձեալ եմք ճանաչողքս ճշմարտութեան քո ըզբան քո իբրև զցորեան, և դնամք լալով և կոծելով 'ի սերմանել. և ունիմք յոյս 'ի դարձմանն մերում յեկեղեցի քո սո՛ դալ ցընծութեամբ և բերկրութիւն բարձեալ 'ի վերայ ուսոց մերոց ղորայն հնաղանդելոցն եկեղեցւոյ քում. ոչ մարդարէն դաւիթ կանխաձայնեալ ասէր, երթալով երթային, և լային, որք բարձեալ տանէին զսերմանս իւրեանց: Գալով եկեսցեն, և ցնծասցեն՝ որոց առեալ բերցեն զորայս իւրեանց: Եւ արդ՝ մաղթանօք մօր քոյ ամենօրհնեալ կուսին մարիամու, և սո՛ն դրիգորի լուսաւորչին մերոյ հայցեմք 'ի քէն ա՛ր, տալ աղգին

մերում Հայկազնի զղջումն և ա-
պաշխարուն, և յոյս, որ եռուր
ազգին Իսրայելի 'ի ժամանակս զո-
րաբաբելի, որք բարձին զման-
կունս իւրեանց 'ի վերս ուսոց իւր-
եանց, և դիմեցին յերուսաղէմ.
որ զի ըստ նմին և ազգ մեր բառ-
նալով զմանկունս եկեղեցւոյ քո՝
դիմեսցէ ջերմեռանդ սիրով 'ի կա-
թուղիկէ եկեղեցի քո Հռովմէական,
զի և սբ եկեղեցին կաթուղիկէ տե-
սեալ բերկրեսցի, և լուեալ զձայն
մարգարէին ուրախասցի ըստ երու-
սաղեմի, ընդ որ ասաց՝ թէ ուրա՛խ
լեր երուսաղէմ. այսինքն ո՛վ սբ
կաթուղիկէ եկեղեցի, զի ահա՛ա-
սիկ որդիք քո գան ժողովեալ յար-
ևելից, իբր թէ յերկրէն հայաս-
տանեայց. և արժանացո՛ շնորհիւ
քով զամենեսեան որք ցրո՛ւեալք
են 'ի հօտէ քումմէ ժողովիլ 'ի մի,
և դիմել առ մայրն գթած՝ 'ի սբ
յաթոռն պետրոսի. զի և մայրն
ամենեցուն սբ եկեղեցին ընդու-
նելով զամենեսեան 'ի ծոց իւր՝

պա-

պահեսցէ 'ի մի, ոչ և դու մի եւ
ընդ հօր քում, և ՝ի բոլխեցելոյն 'ի
քէն հոգւոյն սրբոյ յանդրան յաւիտ
ոեանս յաւիտենից. Ամէն:

Զայն ֆեսային ՝ի ոտ հոգի հաստ
պարիմ:

Որդեակ՝ ես որ ընունող էի աղօ
թից ամենեցուն, յաղօթս կացի ՝ի
մարմնոյ 'ի լեառն ձիթենեաց առ
հայր իմ երկնաւոր. զի թէ հնար
իցէ, անցցէ բաժակն այն յինէն.
և թէպէտ ուրախանային ինև
հրեշտակք և մարդիկք, բայց ես
տրտմեցայ մարմնով վասն քոյ. և ես
որ զօրացուցիչն էի երկնաւորաց,
և երկրաւորաց, զօրացայ մարմնով
'ի հրեշտակաց. և որ բարձող էի
քրտանց և երկիւղից, քրտամբ
քրտնեցայ մարմնովս վասն առաւել
երկիւղի տանջանաց. քանզի իբրև
զկայլակս արեան հոսեցան քրտ
տունքն 'ի մարմնոյ իմմէ: և զայս
ամ կրեցի վասն փրկութեան քոյ. և դու

զինչ տալոց ես ինձ փոխանակ այսմ ամենայնի։

Զայն հոգեւոյն հաճապարհ առ քեզ։

Ոչ գիտանք և իմաստութեան հօր յա՛ ճանապարհ ամենայն մոլորելոց. զինչ է մարդ՝ զի յիշես դուզնա. կամ որդի մարդոյ, թէ հաճարիցիս ինչ զնա, և խնդրիցես ինչ 'ի նմանէ, որ ոչ զօրէ կանգնիլ առանց քեզ. բայց գթութեամբ քո ոչ դադարի խնդրել զմոլորեալս՝ յուղղել 'ի փրկութիւն. ուստի խնդրես 'ի մէնջ զաղօթս, և զպաղատանս, որով կարասցուք լինիլ ընդունակք շնորհացքոց և քո պարգեւեալ շնորհիւդ վճարեսցուք ըստ պարտիս մեր։ Վա՛յ խնդրեմք 'ի քոնէդ մերմէ, տալ մեզ յօգնութիւն զհոգիդ սո՛ւրբ յաղօթս մեր. վա՛յ զի ո՛չ կարեմք զօրութի՛ւն մերով կալ յաղօթս ա՛ւ հաճոյիցքոց, եթէ ոչ հոգին սո՛ւրբ 'ի թիկունս հասանիցի

տկաւ

տկարուն մերում տալով մեզ ըզ-
զօրութիւն. նմին իրի հայցեմ 'ի քէն
մաղթանօք մօր քոյ ամէնօրհնեալ
կուսին Մարիամու՝ տալ ինձ անար-
ժանիս զշնորհս քո սէր, զի ապատ
լիցի իղձն իմ յաւմ ժամանակաւոր
և անցաւոր իրաց, և ուղղեսցին
միտք իմ 'ի Ճանապարհս Ճշմար-
տութիւն քոյ, և սովաւ ժամանել
կարացիս առ քեզ. վա՜յ զի 'ի քեզ
յուսամ. և զքեզ խնդրեմ. որով-
հետև քաց 'ի քէն ոչ զոք ունիմ
ինձ կենսատու. քանզի դու միայն
կամեցար զկեանն իմ, վա՜յ արա՛,
զի կամք իմ միշտ զհետ կամաց քոց
երթիցէ. մի՛ դուցէ առնիցեմ ինչ
ըստ կամաց մարմնոյ իմոյ: քանզի
ըստ կամաց մարմնոյ իմոյ դնալն մա՛հ
է ինձ ստոյգ. իսկ կամք քո է մի-
այն կեանք ինձ, և լոյս հոգւոյ ի-
մոյ: Արդ՝ ոչ դու յաղօթս քո
ասացեր առ Հայր. ո՛չ ոչ ես կա-
միմ, այլ ոչ դու. այսպէս և ես
պաղատանօք ասեմ առ քեզ՝ ոչ
իմ, մի՛ լիցի ինչ քնաւ՝ թէ՛ հոգևոր,

և թէ մարմնաւոր, ոչ ենն կամիմ.
քանզի կամք իմ հողմ է անկայուն,
այլ միշտ եղիցի կամք քո, որ է
կեանք հաստատուն։ Եւ փոխա-
նակ տրմտուլթեն, և տխրուն քոյ,
շնորհիւ քով կամիմ 'ի քեզ միշտ
ցնծալ, և 'ի յիս և յաշխարհի
տխրիլ, քանզի յուսացեալ 'ի քեզ
և 'ի գթութեն քո բերկրիմ, ըստ
սաղմոսին՝ որ ասէ. ուրախ լիցին
ամենեքեան, որք յուսացեալ են
'ի քեզ. վայ յաւիտեան ցնծացայց
'ի քեզ ՈՐ ՅՍ. զի խոստացար ընա-
կել 'ի մեզ, և յուսամ շնորհիւ քով
բնակարան լինել քեզ, և տրտմեալ
ցաւիմ նկատելով 'ի թշուառու-
թիս իմ և 'ի յունայնութի աշխարհ-
հիս. զի զգոնելի են ինձ մարմին
և աշխարհ, 'ի նկատելն իմ յերկ-
նայինս, և դու միշտ քաղցր և ցընծ-
ութի հոգւոյս։ Եւ փոխանակ
տկարանալոյդ և երկիւղիդ և քըրտ-
տանցդ, որք ելբրև զկայլակս որ-
եան հոսեցան, շնորհիւ քով խոս-
տովանիմ զտկարութի իմ, և ու-
նայ-

նայնացուցանեմ զիս մինչև 'ի խոնարհութիւն նուիրաստութիւն իմոյ, և խնդրեմ զերկիւղ քո բևեռել 'ի սրտի իմում, ոչ զի միշտ զարդար դատաստանն քո յիշելով, զահի հարեալ դողացայց յահէ քումմէ։ Դարձեալ և վա՜յ սէ՛յ երկիւղի քոյ՝ զի մի գուցէ անջատեցայց 'ի սէրոյ քումմէ՝ խնդրեմ տաղնապիլ, ոչ զի յերկիւղէ քումմէ յղացեալ երկնեցից և ծնայց զհոգի փրկութիւն, աշխատելով միշտ 'ի փառս քո և 'ի յօգուտ ընկերաց իմոց, այնչափ, որչափ առեալ ետեմ 'ի քէն զզօրութիւն. շնորհի՛ քով կաստարեցից զկեանս իմ միշտ 'ի ջանս հոգևորս, քանզի որոց ոչ է փոյթ և ջան առ հոգևորս, ո՛չ է հնարն նց ստանալ զքեզ լիապէս, կամ մատնակցիլ փառաց քոց։ Վա՜յ ջանացից 'ի սոյն ո՛րքան կարացից օգնականութիւն շնորհաց քոց, ա՜ր իմ և օգնական յաւիտ։

Զայն

Զայն ԺԷ։ այն ՀՈԳԻ ՀԱՐԱՄ։
ՊԱՐԻՍ։

Որդեակ. այժմ բարուք մոա՝
դիւրութիւն խորհեայց զամ տան՝
ջանս իմ, և տես թէ որպէս արա՝
րին հրէայքն զսկիզբն տանջանաց
իմոց, քանզի ես որ էի ներօղ մե՝
ղաց նոցա, և վասն նոցին փրկութիւն
մարմնացեալ, նք 'ի գիշերի ելին
ըմբռնել զիս սրօք և բրօք, իբրև
'ի վրայ աւազակի ելեալ. և աշա՝
կերտն իմ յուդա համբուրելով
զձեռս իմ, և ասելով ողջոյն վար՝
դապետ 'ի մահ մատնեաց զիս, և
զձեռս իմ, որք ապարին զերկինս
և զերկիր, նք կապեցին յետս։ և
դու փոխանակ սոցա զի՞նչ տուեալ
ես ինձ։

Զայն ՀՈԳՈՅՆ ՀԱՐԱՊԱՐԻՄ ԱՌ ՅԱ
ԷԱՅՆ։

Ն՞Ի՞Ր իմ զինչ այլ ինչ պատասխա՝
նի առնել կարեմ վասն ամ տանջա՝
նաց

նաց քոց , զորս վասն իմ կրեցեր ,
բայց եթէ սկզբնաւորեցից միշտ
'ի յիս զչարչարանս , և զխաչն քո,
վասն սիրոյ քոյոյ սքոյ , և փոխանակ
այսմ, զի զքեզ իբրև զդող ըմբռ-
նեցին, կամիմ և յօժարիմ շնորհիւ
քով իբրև զդող համարիլ, և ե-
րևիլ առաջի ամ մարդկան վասն
ճշմարտութեան ճանապարհի քոյ ,
և վասն այսմ զի համբերելով 'ի
մահ վարեցար յաղագս իմ, յանձն
առնում վասն սիրոյ քոյ , զի թէ
ամ բարեկամք իմ դարձցին ինձ 'ի
թշնամութեան , և վարիցեն զիս 'ի
մահ , ոչ զայրացայց ընդդէմ նց
շնորհիւ քով : և ոչ դու կապե-
ցար ձեռօք , հայցեմ 'ի քէն կապել
զձեռս իմ երկիւղիւ քով սրբով ,
զի մի արձակեսցի 'ի գործել զչար:
և դարձեալ կապեա զիս 'ի սէր
քո , ոչ կապեցար դու վասն սի-
րոյն իմոյ , և արձակեա զսիրտս
'ի կապանաց երկրային սիրոյ ,
քանզի որ կամի 'ի սէր քո կապիլ
հոգւով , պարտի արձակել զինքն
իւ

իսկապէս յամ աշխարհային անցաւոր զգալի երաց սիրոյ :

Զոյն թէոյին ՝ի առ հոգի հաւատարիմ :

Որդեակ, ես որ էի դատաւոր արդար ամ աշխարհի, վասն ազգ ոսելոյ զքեզ 'ի դատապարտութէ, կացի յատենի անիրաւ դատաւորաց : քանզի երբ կալան զիս, նախ՝ տարան կացուցին առաջի աննայ քահանայապետին մինչ էր զիշեր, և դատեցին զիս զուր ամբաստանութէ, և ասուտ վկայիւք • և երբ ես զուղիղ պատասխանի ետու, հարին զծնօտս իմ, և զերեսս ապտակօք, և անտի առեալ տարան զիս առ կայիափաս, և նա և ես դատապարտեաց զիս 'ի տարապարտուց իբրև մահապարտ : և դու փոխանակ այսմ զինչ հատուցանելոյ ես ինձ, տուր պատասխանի:

Զոյն

Զայն հոգւոյն հաւատարմի առ Տէր Է-
սայն :

Տէր իմ, զինչ կարեմ առ այդ պա-
տասխանել. եթէ ոչ միայն զայս
ողբերգական ձայնիւ, եր իմ եր՝
մեղայ, եր իմ ողորմեա՛ ինձ ողոր-
մութիւդ քո մեծաւ, և զթա՛ յիս 'ի
պարտականս. քան զի թէ՛ և բիւր
անգամ մեռայց վա՜ քոյ, ո՛չ կարեմ
վճարել զայն ապառակն միայն, զոր
'ի մաքրափայլ ծնօտ քո ընկալար,
և զիա՞րդ կարեմ ես բիւրիցս բիւ-
րոց՝ պարտականս կալ առաջի քոյ.
սակայն քոյին շնորհիւ և կարող-
ութիւն նո՛ւիրեմ զանձն իմ 'ի յա-
տեան արդարութեան դատաստանի
քոյ, և ասեմ զայս: Տէր իմ, եթէ
կամք իցեն քեզ արկանել զիս 'ի
դեհեան, եղիցին կամք քո. և ե-
թէ կամիցիս հանել զիս անտի,
նմանապէս եղիցին կամք քո. եթէ
տացես ինձ ասա ցորքան կենդա-
նի եմ զսուդ անմխիթար, եղիցին

կամք քո. և եթէ տացես զմխիթա-
րութիւն, եղիցին կամք քո. և եթէ
ոչ կամիցիս ինձ հանդիպել աստ, և
'ի հանդերձեալն նոյնպէս, եղիցին
կամք քո. քանզի ես լցեալս մեղօք,
ոչ եմ արժանի քնաւ երբէք մխի-
թարութեդ քում. որով հետև դու
որ իմ դոլով՝ վա՜ սիրոյն իմոյ տա-
ր այնքան նախատանաց. և ես
հողս և մոխիրս, զիարդ կարեմ յետ
այսորիկ խնդրել 'ի քէն փառս, կամ
զմխիթարութիւն: վա՜յ ո՛վ կեանք իմ
յա՜, միայնակ ոչնչալի հոգւոյ ի-
մոյ, վա՜ սիրոյ քոյ պատուական
հրաժարիմ կամաւորութե՜ամ մխի-
թարութեց՝ թէ 'ի մարմնականաց,
որք ժամանակաւորք են, թէ 'ի հո-
գեկանաց՝ որք միշտնջենաւորք են:
քանզի որ կամի կատարեալ սիրող
քո լինել, պարտ է նմա վա՜ սիրոյ
քոյ ոչ ընդունել մխիթարութիւն ինչ
անձին իւրոյ բաց 'ի քէն:

Զայն էբսայէն ՀԵՏ առ հոգէ հաստատ պարիմ։

Որդեակ՝ պարտ է քեզ և զայս խորհիլ և գիտել, զի 'ի տանէն կայիաֆայ տարան զիս կապեալ առ պիղատոս. և նա ևս փորձելով դատեաց զիս, և մեծաբանեցաւ որդն 'ի վերայ իմ, ասելով ցիս, թէ իշխանութիւն ունիմ հանել զքեզ 'ի խաչ. և իշխանութիւն ունիմ արձակել զքեզ։ և ետ տանիլ զիս առ հերովդէս, և նա հարց փորձ ապրար զիս բազում բանիւք, և ապա այպն արարեալ, էարկ զինև հանդերձս սպիտակս, և այնպէս նախատանօք առաքեաց զիս անդրէն առ պիղատոս։ Եւ զբազում տանջանս կրէի ևս զՀանապարհայն 'ի բազմութէն անտի ամբոխին, որք տանէին զիս այսր և անդր առ 'ի դատապարտել, և հարկանէին զիս 'ի Հանապարհին և ձգէին յերկիր։ Եւ դու փոխանակ այսմ զի՞նչ հպատուցանես ինձ։

Զայն հոգեւոյն հաւատարմի առ ՀԱ էէ-
ոայն :

ՆՊԵ իմ, ահաւասիկ ես աղքատս
և մերկս յամ առաքինութեց՝ հիա-
ցեալ կամ ի հրաշալի համբերութի-
քո , և խորհիմ զի չիք այլ ոք ի-
րեւ զքեզ փոյթ հոգածու , և ջա-
նացօղ վա՛ փրկութե՛ իմոյ : Եւ տե-
սեալ զբազում նախատինս և ըն-
չարչարանս քո սաստիկս , պակ-
նում և սոսկամ թէ զիա՞րդ՝ կամ
զի՞նչ պարտ է ինձ առնել փոխա-
նակ այսոցիկ փրկչիդ իմում. և
կամ ո՞ւր կալցց եմ առաջի քոյ ես
թափուրս յամ բարեաց : Եւ արդ՝
չունիմ ես զայլ ոք , որ փրկեսցէ
զիս 'ի չարաչար պարտական մնա-
լոյ այսոցիկ ամենեցուն , բաց 'ի
քէն տո՛ր. զի դու տացես ինձ զշը-
նորհս քո տո՛ր , որով և ես վա՛ սիրոյ
քոյ եթէ մատնեցայց յամ ժամա-
ռաջի դատաւորաց, սիրով և համ-
բերութի՛ տարայց ամի . և եթէ
յամ

յամ բոպէի լցայց նախատանօք և ծաղու վա՛ ճշմարտուլթե՛ քոյ, յօ ժարուք՝ համբերից, և զայն միայ նակ համարեցայց ինձ կեանք և արքայուե՛: Քանզի եթէ ոք բար ւոք ճանաչեսցէ զցաւս և զնախա տինս, զորս կրեցեր դու յա՛ քա՛ փրկիչ և ա՛ր ամի, ո՛չ կարէ զայլ ինչ խնդրել կեանք և խնդուե՛ ան ձին իւրում, բաց՝ ի ցաւոց քոց և՝ ի նախատանաց, որք եթէ վա՛ սի բոյ քոյ պատահեսցին, ամ յօժա բուլթ՝ յանձն առեալ լիցին:

Զայն ֆէնային ֆա՛ ատ հոգի հատ՝ պարիմ:

Որդեակ, պարտ է քեղ և զայս գիտել, զի երբ տարան կացուցին զիս դարձեալ առաջի պիղատոսի, վճիռ հատաւ՝ ի վրա՛ իմ մահու, և զդող և զաւազակ բարաբբայն, որ և իսկ էր մարդասպան, լաւ համարեցան քան զիս, և զնա խնդ բեցին արձակել՝ և զիս՝ ի խաչ հան

նել. և յայնժամ պիղատոս և-
հրաման ետ զան հարկանել ինձ։
Եւ առեալ զիս անօրինաց՝ կապէ-
ցին մերկ 'ի սիւնն, և առեալ 'ի
ձեռս իւրեանց զաւելս փշալից, և
զմորակ երկաթի խայթոցիւք լի,
ձաղկեցին զիս նոքօք, որով 'ի բո-
լոր մարմնոյ իմմէ արիւն յորդա-
ռատ հոսեցաւ. վա՜ զի ամ փուշք
յատուկ աղբիւր արեան բղխեցու-
ցին 'ի մարմնոյ իմմէ։ Եւ դու վա՜
այսմ ամի զինչ կամիս տալ ինձ
տրիտուր։

Զայն հոգւոյն հաւապարմի առ չա՜ փէ-
ատայն։

ՆՊ իմ յա՜ կեանք իմ և կենդա-
նութիւն. ահաւասիկ կամ առաջի
քոյ իբրև զհատ մի մանանխոյ, և
դու ո՞ր և արարիչ ամի, որ և ան-
չափ ես ըստ ամծութիւնդ. և ես նա-
նիրս զինչ ունիմ առնել քայց եթէ
շնորհիւ՝ քով յօժարեցայց վատ-
թար զիս համարիլ քան զամ վատ-
թարս

թարս որք գտցին յՆի. և ծաղ-
բեստղ եղէց վա՜ քոյ ամ մարդկան
աշխարհի. և ոչ դու կապեցար
'ի սիւնն և ձաղկեցար, նոյնպէս
և ես շնորհիւ քով կապեցայց 'ի
սէր քո և ոչ մեկնեցայց 'ի քէն.
թէ և ամ աշխարհ ձաղկօղ և հար-
կանօղ ինձ լինիցի. և ոչ աւելն
այն փշալից զքան զամ արարածս
պատուական մարմին քո խոցուտ-
եաց, նոյնպէս և զիս ես վա՜ սի-
րոյ քոյ բոլոր Նս իբր փշալից խայ-
թոցիւք խոցոտեացէ բանիւք, ոչ
զի և ես բացեալ զբերան իմ ար-
բից յարենէ աղբերաց մարմնոյ քո.
քանզի որ կամի արժանապէս ըմ-
պել զամենասքբ արիւն քո, պար-
տի միշտ խոցոտել զանձն իւր, յօ-
ժարութիբ լսելով զնախատինս վա՜
քոյ 'ի փշալից և 'ի ցաւալից աշ-
խարհի ասա։

Զայն ֆէսայէն ֆաթ առ հոգէ հաւաչ պարէմ։

Որդեակ խորհեաց և մտածեա մեծաւ խոհեմութիւն և զայսոսիկ, զի յորժամ զդեցուցին ինձ զհանդերձ կարմիր և ծիրանի՝ ի կատականա՝ ծաղր արարին զիս իբրև ըզուստ թագաւոր. և ետուն՝ ի ձեռս իմ զեղէգն ոչ զգաւազան թագաւորի. և ակսան այպն առնելով երկիրպագանել ինձ և ասել, ողջ լեր թագաւոր հրէից. և առեալ զեղէգն՝ ի ձեռաց իմոց հարկանէին և ծեծէին զիս նովաւ. և այնպէս զճշմարիտ թագաւորութիւն իմ սուտ համարելով՝ ծաղր առնէին զիս։ Որպէս և յառաջագոյն մինչդեռ զիս՝ ի տան քահանայապետին ունէին, ձորձ զգլխով ի մով արկեալ կռփէին զիս իբրև զսուտ մարգարէ, որ ամ մարգարէից շնորհատուն էի, և ասէին՝ մարգարէաց մեզ քոդ՝ ոչ էր այն,

որ

որ էհարն զքեզ. և ես լուռ կայի առաջի նոցա: Եւ դու փոխանակ սո-
ցա զի՞նչ տալոց ես ինձ:

Զայն հոգւոյն հաւապարմի առ Քրիստոս:

ՍԻՐԵԼԻ իմ և ամ իմ, թագաւոր իմ և ստեղծող իմ յա՜ քա՜ շնորհաւոր ամ մարդարէից, խոստովանիմ զքեզ գորովագութ թագաւոր 'ի վերս իմ, և զամ թագաւորութեանդ մեղաց՝ և սատանայի 'ի բաց վարեցից յանձնէ իմմէ զղջմամբ և ապաշխարութեամբ: այլ և շնորհիւ քով մատուցանեմ խոնարհութիւն զսէր սրտին իմոյ 'ի ձեռս քոյ. և փառաւորեմ զանմահ թագաւորութիւն քո: Եւ ոչ դու վա՜ իմ ելեղեգամբ ձաղկեցար, ես ես վա՜ սիրոյ քոյ զունայնութիւն իմ յամ բաբեաց յիշելով ձաղկեցայց 'ի խղճէ մտաց իմոց, զի մի երբէք լեցի ինձ փքանալ: Եւ ոչ դու որ ճշմարիտ շնորհատու մարգարէից էիր՝ վա՜

մեղաց իմոց, եբրև զսուտ մարդա-
րէ ծաղերը և գանիւ լցար. ես ես
շնորհիւ քով յանձն առնում էմ
քոյ սուտ համարիլ 'ի մարդկանէ
միշտ քանիցս անդամ դիպեացի ինձ
այս, քանզի որ ծառայէ քեզ ճըշ-
մարտութիւն, պարտ է նմա համբե-
րել յօժարութիւն, երբ համարեա-
ցի սուտ 'ի մարդկանէ, և 'ի լեզ-
ուաց մարդկան չարաբանութիւն
ձաղկեացի:

Զայն փէսային չեի առ հոգի հաւա-
պարիմ:

Արդեանկ, ես որ թքով բերանոյ
իմոյ զլոյս աչաց եառու 'ի ծնէ կու-
րին, վասն քոյ զթուք ընկալայ 'ի
լուսափայլ յերեսս իմ. և ապա
խորհեաց և զայս, զի և 'ի գլուխ
իմ զփշեղէն պսակ ընկալայ փէնկ
փառատրուեց անճառ անհաս և
անհուն պսակին իմոյ թագաւո-
րութիւն. զի ես որ և ըմ մարդկային
բնութիւնս էի թագաւոր, պսակն
իմ

իմ անհուն բնութիւն ոչնչութիւն իմոյ
էր. բայց վասն սիրոյ քոյ, և վասն
զփուշանիծից քոց բառնալոյ, փշոց
լից պսակ ընկալայ 'ի մերկ գլուխ
մարմնոյ իմոյ. և նովին պսակաւ
հանին զիս արտաքս՝ երբ 'ի գլխոյ
իմմէ արիւն յորդառատ հոսէր, և
տարան զիս 'ի խաչ հանել, և ես
ինքնին բարձել 'ի վրայ ուսոյն իմոյ
զխաչն ծանրագոյն՝ ելի 'ի դողգո-
թայ զի թեթևացուցից զծանրութիւն
մեղաց քոց: Եւ դու փոխանակ
այսմ ամի զինչ հատուցեալ ես:

Զայն հոգեւոյն հաւապարմի առ Քրիս-
տայն ՀՇ:

Ոչ իմ լուսատու աքանչելապէս
ամի, լոյս տուր աչաց իմոց՝ զի մի
երբէք ննջեցից 'ի մահ, զի լու-
սով քոյ տեսից զլոյս ճշմարտութե-
քոյ, և յանձն առից յօժարութիւն
թքանիլ յամենայն ստեղծուածոց.
քանզի թէ բարւոք նկատեցից և
ուղղութիւն հայեցայց յիս, ճշմարտ-

տուլթք ծանեայց զիս թէ եմ միշտ
արժանի նախատանաց՝ և թքալից
լինելոյ յամ ստեղծուածոց. քանզի
զի՞նչ զարմանք են նախատինք,
և թուք յերեսս ծառային, երբ
երեսք ոն նր լցեալ իցեն թքով
նախատանաց վա՜ նր։ Եւ փոխա-
նակ փշեղէն պսակին քոյ խնդրեմ
'ի քէն տալ ինձ զջերմեռանդ բոր-
բոքումն սիրոյ առ քեզ, զի ոչ
փուշն կարի բորբոքէ զհուրն,
այսպէս և ես հայեցեալ 'ի պսակն
քո փշեղէն՝ բորբոքեսցի հուր
սիրոյն իմոյ և ջերմեռանդասցի
հանապազօր, վա՜ զի դու արկեր
զհուր սիրոյ քոյ յերկիր, և զփշե-
ղէն պսակդ բորբոքեցուցիչ նմին
եղուր՝ զի մի՛ առաքինասէր ոք
թուլասցի 'ի սիրոյ քումմէ։ Եւ
փոխանակ բաւնալոյն քոյ զկսաչն
ծանրագոյն, տո՛ւր ինձ զի բորբոք-
եալ սիրով զամ զկսաչս և զբար-
չարանս, որք վասն քոյ պատա-
հեսցին, բարձիցս սիրով, և վասն
առաւել սիրոյն քոյ թեթեւ թք-

ուեսս

ուեսցի ինձ այն ամ, թէ և ծանրաբեռոյն լցեն. քանզի դու իսկ ասացեր, թէ լուծ իմ քաղցր է, և բեռն իմ փոքրոգի, որ է խաչն. վասն զի որ սաստիկ սիրով սիրէ զքեզ տէր իմ Յ՚Ս՚ Ք՚Ս՚ քաղցր և տենչալի, նմա վասն սիրոյ քոյ պատահեալ՝ զիարդ և լցէ խաչ՝ ոչ թուի կարի ծանր և դժուարին. վասն զի հզօր է սէրն քան զմահ և քան զամ տանջանս:

Զայն ֆէսայէն *է՚ առ հոգի հաւատարիմ:

Որդեակ. ես ասացի աշակերտայ իմոց, թէ ահաւասիկ եկն ժամ զի փառաւորեսցի որդի մարդոյ. և փառք իմ էր այն, զի մերկացեալ մարմնով բևեռեցայ 'ի վրայ խաչին և նախ քան զբևեռիլն իմ եռուն ինձ ըմպել զդառնարբոյց լեղի, և յետոյ բևեռեալ 'ի խաչ սաստիկ ցաւոք, բարձրացուցայ 'ի նշաւակ տեսողաց: Բայց

ես յայսմ ամի ըստ մարդկային բնութեան աղօթեի առ Հայր ուժգին գոչմամբ և արտասուաթոր աչօք. և ասէի, ահա իմ ահա իմ ընէր թողեր զիս. և 'ի տեսանելն զիս տաբերաց յայսպիսի և յայսչափ դառնակսկիծ և նախատալից տանջանս, չհանդուրժեալ խռովեցան. արեգակն և լուսինն և աստեղք երկնից խաւարեցան. վէմք պատառեցան. և գերեզմանք բացան. զի սոքա թէպէտ և էին անբան և անզգայ, բայց ըստ կարի և ըստ կերպի բնութեան իւրեանց զգածեալ վշտակից եղեն ինձ: Իսկ հրէայքն և այլ անզգաստ փառասէր մարդիկ աշխարհիս այսորիկ ոչ կակղացան 'ի խստութենէ, և այժմ իսկ ծանուցեալ զայս ամ անցս իմ, ոչ կակղանան 'ի խստասրտութենէ, և ոչ 'ի բաց թողուն զսուտ պայծառութիւն փառաց իւրեանց և զանձնասիրութիւն, թէպէտ և յամուսն աւուր առաջի աչաց իւրեանց տեսանեն զիս 'ի չարչարանս

բանս և 'ի մահ՝ պատկերօք տանջանաց և խաչին իմոյ : Եւ դու փոխանակ այսմ զինչ հատուցեալ ես ինձ :

Զայն հոգւոյն հաւապարտի առ Է-սայն ՃՁ :

ԻՄ հայելի ճշմարտութիւն և ուսուցիչ իմաստութիւն, տուր ինձ զընորհս քո սէր վա՛ն անճառ զթութիւն մարդասիրութիւն քոյ, զի ոչ դու միայն զխաչն համարեցար քեզ փառք, ես ևս զնոյն միայն համարեցայց ինձ փառք. քանզի անտանելի անզդամութիւն է ինձ որդնահանգոյն ստեղծուածոյս, ոչ համարել զխաչն և զնախատինան ինձ փառս, երբ դու ուրդամ փառաց ասացեր՝ և արարեր՝ միայն զխաչն և զնախատինս քեզ փառք : Եւ փոխանակ մերկ բևեռելոյն քոյ 'ի խաչին, տուր ինձ մերկանալ յամ փառաց և 'ի հանդստութեց աշխարհիս, և մերկու-

կուլթք հետևօղ լինել մերկացելոյ
ոնդ իմոյ յսի քսի յամենայն սրտէ
սիրելոյ։ Եւ որպէս դու արուաս-
ուօք աղօթեցեր առ Հայր, տուր
և ինձ՝ի ժամ աղօթից և մտածու-
թեանց էարէարանաց քոց հեղուլ զար-
տասուս. և մի թողուր զիս՝ի
ձեռաց քոց՝ի վիշտս իմ, զի մի
դուցէ՝ի բաց կացից և վերջա-
ցայց՝ի սիրելոյ զքեզ, ոչ
ելթող ածային բնուի քո՝ զբնու-
թիդ մարդկային՝ի վր խաչին,
թէպէտ և ազատէր ածային բնու-
թիդ՝ի էարէարանաց և՝ի ցաւոց.
ոչ և անհնարին է ածային բնու-
թեդ էարէարիլ. սակայն ճշմար-
տապէս էարէարեցար մարդկային
բնութիւնդ։ Եւ ոչ ոչ թողեր զմ-
մարդկային բնութիւնդ որոշիլ
յածային բնուէդ, այսպէս տուր
ինձ, զի ուրբաւի և ծանր էարէա-
րանս կրեցից, և տագնապեցայց
հոգւով և մարմնով, ոչ մեկնե-
ցայց՝ի քաղցր սիրոյ քումմէ։ Եւ
ոչ լուսաւորիք տեսեալ զքեզ՝ի

ցաւս կսկծագինս՝ խաւարեցան 'ի լուսոյ իւրեանց, այսպէս տուր և ինձ, զի միշտ նկատելով զցաւս և զչարչարանս քո՝ հրաժարեցայց յամ փառաց և 'ի միխիթարութեց։ Քանզի որ նկատողն է ցաւոց՝ և չարչարանաց քոց, պարտի ամ փոփել զանձն յամ փառաց և 'ի միխիթարութեց։

Զայն ֆէոային ֆոէ առ հոգի հաւատ պարիմ։

Որդեակ, զայս և սա մոռացել պարտիս, քանզի մինչ 'ի խաչին ծարաւեցայ մարմնով իմով, և խնդրեցի զջուր 'ինոցանէ, որոց հարցն 'ի վերին տուեալ էի զջուր, և զանմահութեն ջուրն և սա խոստացեալ էի նց, նք փոխանակ ջրոյն, քացախ ըմ լեղւոյ խառնեալ մատուցին 'ի բերան իմ, և անցանողքն զինև՝ շարժեալ զգլխս իւրեանց հայհոյէին զիս։ այլև ըմ իս 'ի խաչ ելեալ ձախակողմեան ա

աղակն հայհոյէր զնա. զոր սերով
ջէքն ահիւ սարսեալ օրհնէին.
և դարձեալ՝ ես որ ըստ հօր մի էի
ուծուլթեամբ իմով, ըստ անօրէնս հա-
մարեցայ 'ի խաչ ելանելովս ընդ
աւազակաց. և 'ի վերայ այս ամենայն
ցաւոցս ունէի ևս զայլ ցաւ մի
ծանրագոյն, որոյ հանգոյն ոչ
երբէք եղեալ է ումեք ցաւ:
Քանզի ամենօրհնեալ մայրն իմ
հանդէպ աչաց իմոց ողբայր և
կոծէր զանձն անպատմելի տրտ-
մութեամբ 'ի տեսանելն իւր զիս յայ-
պիսի տանջանս և 'ի ցաւս. և
ցաւէր մաքրագոյն զորովալից սրտ-
տիւն իւրով այնքան, որքան ցա-
ւէր բոլոր մարմին իմ. և ես տես-
եալ զայնչափ ցաւն 'ի սրտի ամե-
նամքուր մօրն իմոյ, կրկնիւր ցաւն
'ի վերայ իմ. քանզի զամ բևեռան
ղկակիծս և զցաւս զորս 'ի մարմ-
նի իմում կրէի, տեսանէի 'ինքորին
սրտի բովանդակ բևեռեալ. և
յայսմանէ կակիծ ցաւոց իմոց լի-
նէր բաղմապատիկ. զի ոչ նա վերայ

առաւել սիրելոյն զիս՝ ինքեան համարէր զգաւա՛ս իմ և տանջիւր սրտիւ՝, այսպէս և ես վասն առաւել սիրելոյս զնա՝ զնորին ցաւն և զկսկիծն սրտին՝ ինձ համարել ցաւակցէի։ Եւ այնչափ առաւելոյր ցաւն 'ի վրա՛ իմ, մինչև հանդոյն նմին ո՛չ կարէ լինիլ ումեք 'ի վրա՛ երկրի. վասն հոգւոյն սրբոյ մարգարէն երեմիա 'ի յողբան իւր ասաց 'ի դէմս իմ վասն այսմ ցաւոյս։ Զեղ ասեմ ձեզ ասեմ անցաւորք Ճանապարհաց՝ դարձարո՛ւք հայեցարո՛ւք և տեսէ՛ք՝ եթէ ի՞նչ երբէք ցաւք ըստ ցաւոցս լեալ՝ որք 'ի վրա՛ իմ հասին։ Իբր թէ ասիցէ, ո՞վ որք անցանէք 'ի Ճարապարհս ՅԻս, դարձուցէք զմիտս ձեր 'ի ցաւս իմ վրա՛ կսկծանաց մօր իմոյ։ Եւ փոխանակ այսմ ամենայնի զինչ տալոց ես ինձ, տո՛ւր պատասխանի։

Զայն հոգւոյն հաւատարիմ՝ առ էէ
սայն Քն։

ՆՊԻՐ իմ, զիարդ կարեմ ես այլևս
մնալ կենդանի, և կամ ո՞ւր կարեմ
կալ առաջի քոյ, որովհետև դու
և մայր քո զայսպիսի անտանելի
տանջանս կրեալ էք վասն իմ. և
ես մինչև ցարդ չև ևս դոյզն
ցաւոց համբերեալ եմ վասն սիրոյ
ձերոյ. սակայն յուսացեալ՝ի բա-
րեգութ մօր քոյ միջնորդութենն,
և՝ի բազումողորմ մարդասիրութի
քո, խնդրեմ զնպաստութենն՝ի քէն
բարեխօսութիւն նորա, և առ՝ի
քէն ընկալեալ նպաստութեամբ՝
յանձն առնում սիրով համբերել
յայսմ հետէ ամ հայհոյութեց
նց, որք արտաքոյ ճշմարտութե
քոյ եղեալ հայհոյիցեն զիս. և
համարիլ միշտ ընդ անօրէնս վասն
սիրոյ ճշմարտութեան քոյ։ Եւ
տո՛ւր ինձ միշտ ծարաւիլ ուծային
սիրոյ քում, ըստ մարդարէին որ

գոչէր ասելով, ծարաւի է անձն
իմ առ քեզ ամ հզօր և կենդանի։
Եւ ոչ նա ծարաւէր դէպ՝ի քեզ,
նոյնպէս և ինձ տուր ծարաւիլ
միշտ դէպ՝ի քեզ, իմ դու ես ջուր
կենդանի, որ արբուցանես զծա-
րաւիս և զպասքեալս, ոչ և ա-
սացեր, եթէ ոք ծարաւի ի ցեղ՝
եկեսցէ առիս և արբցէ։ Եւ փո-
խանակ կրկնակի ցաւոց քոց զիարդ
կարեմ հատուցանել ինչ քեզ,
եթէ ոչ դու ինքնին վճարիցես
յամենառատ մարդասիրութեդ
զանչափ պարտականութիս իմ։
Վայ ամենագթած ամ իմ յա, դու՝
և մայր քո դթած ողորմեցարուք
ինձ տառապելոյս, զի ոչինչ ունիմ
վճարել վա ամի, զոր պարտիմ
ձեզ. քանզի երբ մտածեմ զցաւն
քո բազմամոկել յաղէտս մեր քոյ,
իմանամ, զի և նորին ցաւն բազ-
մապատկիւր առ ցաւան քո։ քանզի
իմաստնագոյն կոյսն ոչ էր անդէտ
բազմապատկելոյ ցաւոցն քոց.
Վայ կրկնիւր և նորին ցաւն, և

այն-

այնքան առաւելոյր , որքան և
ցաւն քո բազմապատկէր : Եւ
արդ զինչ կարեմ վասն այդմ
աննման աղէտին ձերոյ պատաս
խանել , եթէ ոչ զայս միայն , զի
ըստ բանի քում , զոր ասացեր ,
դարձարո՛ւք հայեցարո՛ւք և տե
սէ՛ք եթէ ի՞նչ ցաւ ըստ ցաւոցս
լեալ , դարձայց և ես և հայե
ցայց մտօք իմովք միշտ 'ի ցաւս
ձեր , և հաւատացից սրտիւ՝ , եթէ
արդարև ոչդոյ ցաւնման ցաւոցն
ձերոց : 'ի միտ ածից և ես , թէ
զայս վա՜ սիրոյ իմոյ և վա՜ փրկու
թե՛ հոգւոյ իմոյ կրեալ ես , ոչ
և զամ տանջանս չարչարանաց
քոց , և յայսմանէ շարժեալ՝ սի
րեցից և ես զքեզ 'ի վերս քան զամ
ինչ . և ցաւեցայց վա՜ տանջանաց
սիրելւոյդ իմոյ յի՜՝ և մտ քոյ կուս
սի , և ձեզ տայց զսիրտ իմ և
զհոգի յօժար կամօք . ոչ զի դու
և մայր քո սէ՜ պահիցէք զհոգի
և զսիրտ իմ մաքուր , 'ի լինիլ ընդ
ունակ միշտ սիրելոյ զձեզ , և ըզ

մայ-

մայլել քերկրութիւն սիրոյն ձերոյ։ Զի որ կամի առնել զինքն ունակ սիրոյն ձերոյ, պարտ է նմա տալ զսիրոն և զհոգին իւր 'ի պահեստ 'ի ձեռս ձեր։

Զայն ֆէսային ՝ի՞նչ ասա հոգի հաստատարիմ։

Որդեակ, զայս և ես պարտ է քեզ խորհիլ, զի ես որ յարուցիչ էի ամ մեռելոց, վասն սիրոյ փրկութեանդ զբանական հոգին իմ աւանդեցի 'ի ձեռս հօր՝ խոնարհեցուցեալ զգլուխ իմ, և այնպես մեռայ մարմնովս ճշմարտապէս, և կենդանի մնացի ոգովս։ Եւ յետ մահուանն իմոյ տիգաւ խոցեցայ 'ի զինուորէն, և բղխեցուցի 'ի կողէ իմմէ զարիւն և զջուր 'ի յարքունիս սիրելեաց իմոց։ Վերք մարմնոյ իմոյ եղեն հինգ, վասն քաւելոյ զհինգ զգայութեանդ մեղս մարդկան. և նոյն վիրօքն եդաւ մարմին իմ 'ի գերեզմանի՝

զոր կնքեցին քհնայքն։ Եւ բանա-
կան հոգին իմ էջ 'ի դժոխս վասն
աղաւելոյ զհոգիս արդարոց ան-
տի, և ոչ ծային անձն իմ ոչ ան-
բաժանելի մնաց 'ի բանական հոգ-
ւոյս, նոյնպէս անբաժանելի մնաց
'ի մեռեալ մարմնոյս։ Եւ դու
փոխանակ այսմ զի՞նչ հատուցել
ես ինձ։

Զայն հոգւոյն հատուցմէ առ քե-
զայն ցաւ։

ՆՊԱ
իմ յա՛ք քա՛ յոյս և կենդանու-
թի՛ իմ, աղաչեմ զքեզ, ներեա՛
յանդգնութի՛ իմոյ՝ որ դեռևս
կամ կենդանի, և ոչ եմ մեռեալ
վա՛ սիրոյ քոյ։ Եւ որովհետև դու
տո՛ր իմ և փրկիչ իմ մեռար վա՛ իմ
'ի վրայ խաչին խոնարհեալ գլխով.
վասն և ես հոգս և փոշիս շնորհիւ
քով մատուցանեմ զհոգի իմ 'ի
ձեռս քո. ոչ զի շնորհիւ քով
պահեացես զիս 'ի մեղաց. և ըղ-
մարմինն իմ և ես յանձնեմ 'ի շնորհս
քո.

քո, զի աղատիցես յանիրաւութեց։ Եւ որպէս դու խոնարհեցուցեալ զդլուխդ աւանդեցեր զհոգիդ 'ի ձեռս հօր ոյ, նոյնպէս և ես խոնարհեցուցից զանձն իմ մինչև յերկիր՝ հաւասար կաւոյ և տղմոյ, զի ամենեքեան կոխեսցեն զիս. և խնդրեմ 'ի քէն, զի ոչ ոք ածային բնութեան քո անբաժանելի մնաց 'ի մարմնոյդ՝ և 'ի բանական հոգւոյդ, նոյնպէս և շնորհ քո անբաժանելի մնասցէ 'ի հոգւոյ և 'ի մարմնոյ իմմէ։ Զի թէպէտ և մեռանիցիմ վա՜ ճշմարտութեամբ քոյ մարմնով, կենդանի եղէց շնորհիւ քով հոգւով։ Եւ վասն հինգ վերաց քոց զի՞նչ ասայիցեր իմ յա՜, եթէ ոչ զայս. որ իմ և ոչ իմ դու ես բնակարան մեր, և դու բնակիլ կամիս 'ի մեզ. քանզի դու վէմ գոլով՝ բացեր մեզ զվերադ երբև զորջս, զի երբև հալածիցէ զմեզ սատանայ, սրբոյ թաց արշաւմամբ հասցուք առ քեզ՝ 'ի բարձր, և յիմանալի լեառնդ,

և յուսալով 'ի խաչին բարձրա-
ցելդ ազատիցուք 'ի յորոգայթից
սատանայի. և ոչ փրկին եղջե-
րուք և նշաստակք 'ի ձեռաց որսոր-
դաց երբ փախչին 'ի վէմս՝ և 'ի
լերինս բարձունս, այսպէս և մեք
զերծանիմք 'ի սատանայէ, եթէ
դիմեսցուք 'ի յորջս հնգից վիրաց
քոց՝ ոչ մարդարէն դաւիթ վկայէ
վասն քոյ ասելով, լերինք բար-
ձունք են եղջերուաց, վէմք ա-
պաւէն նապաստակաց։ վասն որոյ
դիմեցիս 'ի վերս ոտից քոց երբ
կամիցի սատանայ որսալ զիս դայ-
թակղութեամբ ոտից։ դիմեցիս 'ի
վերս ամենօրհնեալ ձեռաց քոց,
երբ կամիցի սատանայ մոլորեցու-
ցանել զիս գործովք։ և դիմեցիս
'ի վերս կողին քոյ, երբ կամիցի
յուսահատեցուցանել զիս 'ի գոր-
ծելոյ զբարին։ Այնպէս և յոր-
ժամ արգելցէ զիս 'ի յապաշխա-
րելոյ, նոյնժամայն փախուցեալ
դիմեցիս, և եկիս 'ի վերս քոյ։
Քանզի միայն 'ի վերս քոյ դիմե-
լով

լով զերծանիմք 'ի մեղաց, և արժանանամք ըմպել զյորդահոս վտակն քոյ կրկնակի, զոր բղխեցուցեր 'ի կողէդ։ Քանզի արիւն և ջուր բղխեցին 'ի կողէդ յօրինակ ՅԾՈՒԹԵՆԴ և մարդկութենդ. արիւնն զկենդանի զոլն ՅԾՈՒԹԵՆԴ յայտնէր, և ջուրն զՃշմարիտ մեռեալ լինելդ ՅՄԱՐԴԿՈՒԹԵՆԴ ցուցանէր. քան զի ՅԾ և մարդ դոլով պատարագեցար դու. և այժմ և միշտ պատարագիս. և զդինին կամիս հանդերձ ջրով 'ի բաժակին, զի զայն բանիւ քով փոխարկեացես 'ի յարիւն քոյ՝ որ էլ 'ի կողէդ հանդերձ ջրով. և նովաւ հանգուցանես զծարաւեալս, և բնակիս 'ի մեզ։ Արդ՝ աղաչեմ զքեզ երկնաւոր բժիշկ հոգւոյ իմոյ, զի նախ բնակեցուցես զիս 'ի վերս քոյ, որով արժանի եղէց բնակութենքումբ, և բնակիցիս 'ի յիս. քանզի որ կամի բնակարան լինիլ քեզ, պարտի նախ ինքն բնակել 'ի քեզ. ոչ

վկայեցեր ասելով, թէ նա 'ի յի
բնակեսցի՝ և ես 'ի նմա : Եւ ոչ
դու թաղեցար մարմնով 'ի ղէ
րեզմանի, և կնքեցար մատանեաւ,
այսպէս արա՛ և ինձ զի 'ի սէր
քոյ եղէց թաղեալ. և կնքեա՛ զիս
մատանեաւ սրբոյ խաչին քոյ.
քանզի որ կամի թաղիլ 'ի սէր
քոյ, պարտի կնքիլ նշանաւ ա
մենայաղթ խաչի քոյ. զի մի՛ դո
ղասցի 'ի սատանայէ : Եւ ոչ
ինչանելով դու հոգւով 'ի դժոխս՝
հայեցար յամ ննջեցեալս, և վրկէ
ցեր զայնոսիկ, որք արդարա
ցեալք էին յուսալով 'ի քեզ՝ զղջ
մամբ և ապաշխարութեամբ ըստ
մարգարէութեան սաղոմոնի, որ 'ի
բերանոյ քոյ ասաց, յածեցայց
յանդունդս, և նկատեցից զա
մենայն յուսացեալն 'ի յիս : արդ՝
յուսամ 'ի քեզ, և խնդրեմ 'ի
քէն լուսաւորել զիս, ազատե
լով 'ի մեղաց և 'ի սատանայէ.
քանզի որ կամի զերծանիլ 'ի սա
տանայէ և 'ի մեղաց՝ պարտի միշտ

յուսալ հոգւով 'ի լոյս շնորհաց
քոց։

Զայն ֆէնայէն ֆէ առ հոգէ հաւա-
պարէմ։

Ընդեակ ահաւասիկ եհաս ժամն
ուրախութեան, և ցնծութեան. քանզի յետ երրորդ աւուր 'ի լոյս կիւրակէին ելի ես իմանալի լոյսս 'ի գերեզմանէն փառաւորեալ մարմնով յարուցեալ. և ծագեցայ ոչ զլոյս անձառելի 'ի մէջ խաւարեցեալ աշխարհի, զի որք սիրեն զիս և պահեն զպատուէրս իմ, լուսաւորեսցին 'ի փառաց իմոց, և 'ի հասարակաց յարութեանն ինքեանք ևս փառաւորեալ յարութիւն յարիցեն իբրև զիս. Եւ այս էր փառաւորիլն իմ մարմնով, զի մինչև էի 'ի կեանս ելեալ, և մեռեալ, միայն բանական հոգւովս փառաւորեալ էի, իսկ յետ յարութեանս զգալի մարմնովս ևս փառաւորեցայ. զի այսպէս

պարտ էր լինել՝ ոչ ասացի կղէռ-
պեանցն. երբ յանդիմանեցի զնա
ասելով, ոչ զնոյնս պարտ էր չար-
չարել քեզ և մտանել 'ի փառս
քոյ։ Եւ մխիթարեցի զաշակերտս
իմ բազում անգամ երևելով նոցա,
և 'ի վերնատան փչեցի 'ի նոսա
զՀոգին ս՝ոբ, զի առնիցեն զզօրու-
թիս, և լուսաւորեսցեն զաշ-
խարհս քանիւ իմով, և մկրտու-
թիւն։ Եւ դու փոխանակ այսմ
ամի զինչ տալոց ես ինձ. քանզի
մեծագոյն պարգև է քեզ այս, զի
'ի յարութիւնքդ, կերպարանակից
առնել խոստացայ զնուիրատս մար-
մին քո ըստ նմանութիւն մարմնոյ
փառաց իմոց փառաւորեցելոյ 'ի
յաւիտեան։

Զայն հոգւոյն հաւապարմն առ ֆէ-
ոայն ցս։

ՆՊ իմ յս՝ ք՝ յարութիւն և
կեանք իմ, շնորհակալ եմ զքէն
վ՝ ամի, զի դու ես միշտ վճարող
պարտ

պարտուց իմոց, և զամ հաւա-
տացեալս՝ փառաց քոց արժանա-
ցուցանես. և ես զի՞նչ կարեմ
առնել քեզ թափուրս և ունայնս
յամ բարեաց, եթէ ոչ զայս
միայն, զի տաց զիս քեզ բոլորո-
վին, և ասացից առ քեզ ջերմե-
ռանդ սրտիւ. յա՛ քա՛ ա՛ծ իմ, և
ա՛ր իմ բարեգութ, յոյս իմ և յա-
րութի՛ն իմ յա՛. բերկրութիւն իմ
և խնդութիւն իմ յա՛, մխիթարու-
թիւն և զուարճութի՛ն իմ յա՛, սէր
իմ և կեանք իմ յա՛. ստեղծող և
միջնորդ իմ յա՛. զմայլումն և հիա-
ցումն իմ յա՛. սիրելի՛ իմ և աղա-
տիչ իմ յա՛, թաղաւոր իմ և արք-
այութի՛ն իմ յա՛. պարգևատու և
շնորհատու իմ յա՛. բնակութիւն
և բնակարան իմ յա՛. յա՛ յա՛ յա՛. որ
զքեզ բոլորովին ինձ ետուր, և
զիս բոլորովի՛մբ խնդրես քեզ.
վա՛ որոյ դու իմ ես բոլորովին,
և ես քո եմ ամենևին: Եւ խնդ-
րեմ 'ի քէն, զի զիս՝ որ քո եմ,
շնորհի՛ քով չարչարակից ես ա-

բասցես քեզ, զի և փառաց յաջ
րուԹԵ քոյ եղէց մասնակից, ոչ
և ընդ չարչարանաց քոց չարչա-
բակից։ Քանզի որ ոչ մասնակցի
քեզ չարչարանօք, ոչ կարէ փա-
ռաց քոց հաղորդել։

Զոյն ԹԷսային ՀՈՒ առ հոգի հա-
պարիմ։

Ուրդեակ պարտ է քեզ գիտել
և զայս, զի յետ քառասուն ա-
ւուրց՝ յորս մոխԹարեցի զաշա-
կերտս իմ, համբարձայ յերկինս
'ի լեռնէ անտի ձիԹենեաց, և
օրհնեցի զաշակերտս իմ, և խոս-
տացայ նոցա առաքել զՀոգին սՐ,
և պատուիրեցի նոցա սպասել աղ-
ԹիւՐ գալստեան Հոգւոյն սրբոյ։
և ելի յերկինս զօրուԹԷ իմով,
և նստայ մարմնով ընդ աջմէ հօր.
և բարեխօս եղէ մարմնովս առ
հայր իմ զի առաքիցէ զՀոգին սՐ։
Քանզի աշակերտքն իմ միջնորդ-
ուԹԷ իմով արժանացան Հոգ-
ւոյն

ւոյն սրբոյ գալստեանն. ոչ աշ
սացի առ նա թէ, եթէ ես ոչ եր
թայց, միխիթարիչն ոչ եկեսցէ
առձեզ. իբր թէ ասէի, եթէ ես
ոչ երթայց և եղէց մարմնովս բաշ
բեխոս առ հայր, ոչ է հնար գալ
հոգւոյն սրբոյ 'ի ձեզ. վասն որոյ
երթամ զի ըստ մարդկութեանս
բարեխոս եղէց, և ըստ ասծուշ
թեան՝ որ մի եմ ընդ հօր, առաշ
քեցից զնա առ ձեզ, քանզի յինէն
և ես բղխի հոգին սրբ, որպէս և 'ի
հօրէ, վասն զի առաքումն յինէն և
'ի հօրէ, զբղխումն նշանակէ։
Ուստի և դու ես պարտիս աղօ
թել բազում ջերմեռանդութեամբ,
որպէս զաշակերտսն իմ, զի արշ
ժանի լինիցիս ընդունիլ զհոգին
սրբ՝ որպէս ընկալան նոքա. և արշ
ժանաւոր դարձիս 'ի միւսանգամ
գալստեան իմում փառաւորեալ
յարութեան, և մշտնջենական
արքայութեան, յանզրաւական յաւիշ
տեանս յաւիտենից 'ի փառս իմ,
և հօր ծնողին իմոյ, և էակցին իմ

մոյ հոգւոյն սրբոյ, որ է լցուցիչ ամենեցուն՝ որք ծառայեն ճշմարտութեամբ ճանապարհին իմոյ, այժմ, և յաւէտ անսպառ պարգևօք, և բարութեամբ. ամէն:

Զայն հոգւոյ հաւատարմի:

Խաղաղութիւն և ճշմարտութիւն, սէր և համբերութիւն, ամն իմոյ, և արարչին յանի քանի, եղիցի միշտ ընդ հոգւոյ, և ընդ մտաց իմոց, մինչև 'ի կէտ կոչման իմոյ. ամէն, եղիցի եղիցի: Հայր մեր որ յերկս: